

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Grau de Filologia Catalana

Treball de Fi de Grau

Curs 2024-2025

Biblioteca Damisel·la: els inicis de la novel·la rosa en català al s. XX

Júlia Cardona Salcedo

Tutor: Francesc Bernat Baltrons

Barcelona, 18 de juny de 2025

Amb aquest escrit declaro que sóc l'autor/autora original d'aquest treball i que no he emprat per a la seva elaboració cap altra font, incloses fonts d'Internet i altres mitjans electrònics, a part de les indicades. En el treball he assenyalat com a tals totes les citacions, literals o de contingut, que procedeixen d'altres obres.

Tinc coneixement que d'altra manera, i segons el que s'indica a l'article 18, del capítol 5 de les Normes reguladores de l'avaluació i de la qualificació dels aprenentatges de la UB, l'avaluació comporta la qualificació de "Suspens".

Barcelona, a _____ 18 de juny de 2025

Signatura:

*I ací estic, on estava, entre els poals del fem
i els poals de les clíniques, entre la pobre dona
i el comptable i el xic que ha robat on treballa
i el vidu que gemega pel passadís i el guàrdia
i la dona que mira els cartells del cinema
i la xica que va llegint novel·les roses
i l'aigua entre la brossa i els canyars i l'amor
i la ira també i tots els funeraris
vestits de gris i amb metres pels muscles i pels braços.*

Vicent Andrés Estellés, *Coral romput* (1957)

*El color rosa no té glamur ensucrat que se li atribueix per unes qualitats intrínseques
d'arrel científica, com podrien ser que el verd relaxa. El rosa, pel que fa a ser sinònim
d'assumpes del cor, va ser una pensada de José Zendera Fecha, creador de l'editorial
Joventut que diferenciava les novel·les romàntiques, les de misteri i les d'aventures pel
color del llom dels llibres. Per a les històries d'amor va triar el color rosa, i així va
néixer la denominació novel·la rosa.*

Jaume Vidal, *Amor, erotisme i pornografia, Avui* (2010)

AGRAÏMENTS

Abans d'iniciar aquest treball, voldria expressar el meu sincer agraïment a totes les persones que, amb la seva col·laboració i suport, han contribuït a fer-lo possible. En primer lloc, vull donar les gràcies al meu tutor, Francesc Bernat Baltrons, per haver proposat el tema a l'assignatura d'*Història de la Llengua Catalana Moderna i Contemporània*, a segon de carrera, i pels seus consells, l'ajuda i la dedicació durant tot el procés d'elaboració.

També vull agrair a la meua família, que ha estat al meu costat al llarg d'aquesta etapa, animant-me i donant-me suport en tot moment. Un agraïment especial als meus pares, que s'han implicat activament en la cerca i adquisició dels llibres de la col·lecció Biblioteca Damisel·la, imprescindibles per a la realització d'aquest treball.

RESUM

La Biblioteca Damisel·la (1925-1930) va ser una col·lecció dirigida per Lluís Almerich i Sellarés, més conegut pel pseudònim Clovis Eimeric, i centrada en la literatura de consum adreçada a un públic lector femení. Aquesta iniciativa va tenir un paper significatiu en la normalització del català durant les primeres dècades del segle XX i va evidenciar la vitalitat de la llengua i la seva capacitat d'expansió en nous àmbits socials. Per tant, aquest treball contextualitza aquesta col·lecció, valorant el seu paper en el procés de normalització lingüística. A més, estudia la figura de Clovis Eimeric i les seves motivacions per escriure aquest tipus de gènere, i analitza una selecció d'obres des d'una perspectiva interna.

Paraules clau: Biblioteca Damisel·la, Clovis Eimeric, novel·la rosa, literatura de consum

ABSTRACT

The Biblioteca Damisel·la (1925-1930) was a literary collection managed by Lluís Almerich i Sellarés, better known by his pseudonym Clovis Eimeric, focusing on popular literature aimed at a female readership. This initiative played a significant role in standardising Catalan during the first decades of the 20th century, demonstrating the language's vitality and its capacity for expansion into new social spheres. Therefore, this study contextualises the collection, assesses its contribution to the linguistic standardisation process, examines the figure of Clovis Eimeric and his motivations for writing in this genre, and analyses a selection of works from an internal perspective.

Key words: Biblioteca Damisel·la, Clovis Eimeric, romance novel, literature of consumption

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	1
2. OBJECTIUS.....	2
2.1 Objectiu general	2
2.2 Objectius específics	2
2.3 Pregunta de recerca i hipòtesi	2
3. MARC HISTÒRIC, SOCIAL I CULTURAL	3
3.1 Transformacions socials i polítiques (1906-1939)	3
3.2 La nova societat de masses i la seva influència cultural.....	7
3.3 Canvis en l'àmbit literari	8
4. MARC TEÒRIC: NOVEL·LA ROSA I BIBLIOTECA DAMISEL·LA.....	11
4.1 Novel·la rosa: definició i característiques	11
4.2 La novel·la rosa a Catalunya.....	11
4.3 Valoració crítica i sociològica del gènere	11
4.4 Biblioteca Damisel·la	14
5. CLOVIS EIMERIC: FIGURA I TRAJECTÒRIA	21
5.1 Breu biografia i trajectòria de Lluís Almerich i Sellarés	21
6. METODOLOGIA	25
7. ANÀLISI D'ALGUNES OBRES SELECCIONADES	26
7.1 “Amb el cor no s’hi juga”	26
7.2 “Per sí o per no val més casada”	29
7.3 “La puntaire”	32
7.4 “L’enyorament”	35
7.5 “També les alzines ploren”	39
7.6 “La família dels Esteves”	42
7.7 “La noia que trobà un príncep”	45
7.8 “Com estimen els pares”	47
7.9 Quadre comparatiu	51
8. CONCLUSIONS	54
9. BIBLIOGRAFIA.....	56
10. ANNEXOS	58

1. INTRODUCCIÓ

A principis del segle XX, Catalunya va viure un període de gran inestabilitat social i política, marcat especialment per la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930). Durant aquests darrers anys, la llengua catalana va ser progressivament marginada dels àmbits oficials i públics. Tanmateix, gràcies a l'impuls cultural heretat del modernisme i del noucentisme, encara gaudia d'un cert dinamisme. En aquest context de repressió política i de centralisme estatal, tot i les limitacions imposades, l'edició en català va continuar endavant gràcies a la iniciativa de diversos intel·lectuals editors i escriptors compromesos amb la llengua i la cultura catalanes.

En aquest marc sorgeix la *Biblioteca Damisel·la*, una col·lecció dirigida per Lluís Almerich i Sellarés, que sovint signava amb el pseudònim Clovis Eimeric, i publicada entre els anys 1925 i 1930, adreçada principalment a un públic lector femení. Aquesta iniciativa no només reflecteix l'existència d'una demanda de lectures en català, sinó que a més posa de manifest la voluntat d'ampliar els usos socials de la llengua a través de literatura de consum. Per tant, la col·lecció és una mostra del procés de normalització lingüística, literària i cultural en un moment històric advers. Aquesta col·lecció, tot i el seu to lleuger i de ficció sentimental, és testimoni d'una època de canvis socials, de consolidació del públic lector femení i de transformació dels rols de gènere en la narrativa popular.

Aquest treball se centra exclusivament en el període que va del 1925 al 1930 i analitza les obres editades dins la col·lecció citada, el context en què sorgeixen i el seu públic. La tria d'aquest tema parteix de l'interès de recuperar i valorar una iniciativa sovint poc estudiada i menystinguda dins la historiografia literària catalana, però que resulta clau per entendre com la llengua catalana va continuar viva i visible en la majoria de les publicacions durant les primeres dècades del s. XX.

2. OBJECTIUS

2.1 *Objectiu general*

L'objectiu general del treball és contextualitzar històricament i culturalment la col·lecció Biblioteca Damisel·la dins el marc de la Catalunya de principis del segle XX, en plena dictadura de Primo de Rivera, en un moment en què encara tenia vigència el Noucentisme i hi havia diverses transformacions socials significatives.

2.2 *Objectius específics*

En primer lloc, es pretén valorar el paper de la col·lecció dins el procés de normalització literària i lingüística del català, a fi de considerar si l'existència d'una narrativa popular en català pot ser interpretada com un símptoma de maduresa del sistema literari català.

En segon lloc, el treball es proposa estudiar la figura de Clovis Eimeric, mitjançant una aproximació biogràfica i intel·lectual que permeti entendre la seva trajectòria dins el panorama literari català de l'època. Addicionalment, s'analitzarà una selecció d'obres de la col·lecció per valorar-la des d'un punt de vista intern i subratllar la singularitat de Clovis en el gènere de la novel·la rosa.

Finalment, es pretén explorar les possibles motivacions que podrien haver portat Clovis Eimeric a crear una col·lecció de novel·la rosa en català, tenint en compte el públic, la situació del català, el mercat editorial, etc.

2.3 *Pregunta de recerca i hipòtesi*

Aquest estudi parteix de la pregunta de recerca següent: En quin grau i de quina manera la col·lecció Biblioteca Damisel·la de Lluís Almerich va contribuir a la normalització literària del català en l'àmbit de l'edició comercial a principis del segle XX.

La hipòtesi que guia el treball és que durant les primeres dècades del segle XX el català era una llengua viva que començava a recuperar espais dins l'edició comercial i que col·leccions com la Biblioteca Damisel·la, de Lluís Almerich, són una mostra clara d'aquesta normalització literària.

3. MARC HISTÒRIC, SOCIAL I CULTURAL

3.1 *Transformacions socials i polítiques (1906-1939)*

Entre 1906 i 1939, es produeixen grans transformacions a Europa que també impacten en la llengua catalana. Els canvis en l'economia, la política i la cultura, impulsats pel capitalisme industrial, generen fortes crisis a les societats tradicionals. Aquestes transformacions donen lloc a la societat de masses, pròpia del segle XX, caracteritzada per la industrialització i pel creixement demogràfic.

Durant aquest període un dels aspectes més rellevants del català és la transformació que pateix cap a una llengua de cultura moderna. Aquest procés es coneix per dos conceptes clau de la sociolingüística: normativització i normalització. L'establiment d'una norma lingüística és molt rellevant per a una bona comunicació dins una societat de masses. Aquesta tasca la va liderar Pompeu Fabra juntament amb l'Institut d'Estudis Catalans. Van fixar la normativa ortogràfica, gramatical i lèxica del català modern. (Ferrando i Nicolás, 2011: 349-393)

El concepte de normalització no és tan unànime com el de normativització i sovint genera debat. Es refereix tant a la recuperació de l'ús públic d'una llengua que en aquell moment l'havia perdut, com a la seva incorporació a nous espais socials. Ara bé, la normalització no només implica codificar la llengua, sinó també disposar d'unes condicions sociopolítiques favorables.

Durant el primer terç del segle XX, el català comença a sortir d'un període de minorització imposada i esdevé un element clau en el context tens de la nova societat de masses. Cal tenir en compte que la literatura moderna en català es recupera durant la Renaixença, i això permet que, en les dècades següents, superi dificultats com la repressió, la diglòssia i la manca d'espais d'ús.

Els conflictes més intensos al voltant de la llengua catalana durant aquest període van sorgir de la relació tensa entre la tria lingüística, les classes socials i les estructures de poder. D'una banda, hi havia sectors burgesos que impulsaven l'estandardització del català, mentre que, d'altra banda, hi havia opositors tant dins com fora de Catalunya. L'oposició més contundent provenia de l'Estat espanyol, que era contrari al plurilingüisme. Aquest rebuig va quedar clar amb la repressió lingüística exercida per la dictadura de Primo de Rivera, que va prohibir l'ús públic del català.

Malgrat els conflictes al voltant de la llengua catalana, el catalanisme va guanyar força. El catalanisme era un projecte polític que exigia, d'una banda, l'organització d'unes associacions pròpies, allunyades de qualsevol vincle de dependència respecte dels partits polítics existents i amb un programa clarament definit, i, de l'altra, calia que els socis d'aquestes entitats no mantinguessin cap mena de filiació amb els partits d'àmbit espanyol. (Coll i Llorens, 2000: 27)

L'any 1901 es va fundar la Lliga Regionalista que va aconseguir la victòria en les eleccions d'aquell mateix any i va impulsar diversos progressos institucionals. El procés va passar d'una simple descentralització administrativa amb la Mancomunitat de Catalunya a un reconeixement legal més ampli amb l'Estatut d'Autonomia que va fer possible la Segona República espanyola.

La Mancomunitat, tant amb Prat de la Riba com amb Puig i Cadafalch, es va esforçar a potenciar el català com a llengua de cultura i com a llengua de l'escola i de l'Administració. Aquests esforços van fructificar sobretot durant la Segona República. (Balcells, 2015: 117)

Si considerem el context polític de l'Estat espanyol, podem dividir l'evolució històrica d'aquest període en tres frases ben diferenciades:

- Una primera etapa que va des del 1906 fins al 1923 i es caracteritza per una crisi de la Restauració i la institucionalització del catalanisme conservador a través de la Mancomunitat de Catalunya. Cal tenir present que sota la idea del catalanisme radical o integral s'hi apleguen diferents tendències d'afirmació teòrica, totes elles, però comparteixen un model de catalanisme identitari, aquest és l'element que els unifica en aquesta cerca. És una tradició que situem amb el naixement de la Primera República i que tindrà un pes destacat fins a la guerra civil. És oportú assenyalar també, que la influència s'esllanguirà a partir d'aquest moment, però no deixarà de ser percebut en el pensament posterior i les tendències catalanistes següents. (Lladonosa, 2013: 160)
- Una segona etapa que va des del 1923 fins al 1930, marcada per la dictadura de Primo de Rivera, en la qual es destaca la prohibició de l'ús públic del català.
- Finalment, una tercera etapa que abasta del 1931 fins al 1939, corresponent a la Segona República espanyola.

Repassem els fets històrics més importants pel que fa a Catalunya i a la llengua catalana que van succeir durant aquestes tres etapes:

a) Inici del segle XX i la Solidaritat Catalana

Durant l'inici del segle XX hi ha una incorporació de la llengua catalana a nous espais públics que va ser el resultat de l'activitat política de la Lliga Regionalista, encapçalada per Enric Prat de la Riba, Francesc Cambó i Josep Puig i Cadafalch. Els èxits electorals de la Lliga es van produir de manera desigual fins al 1906, quan van aconseguir, sota el nom de Solidaritat Catalana, les diferents opcions polítiques oposades a la monarquia borbònica.

b) La Mancomunitat de Catalunya

El maig de 1911, moment en què la Diputació de Barcelona va plantejar a les altres diputacions catalanes la proposta de formar un govern únic per a tot Catalunya sobre la base de mancomunar les corporacions provincials. S'acabava de posar en marxa el procés per a elaborar les bases de la futura Mancomunitat de Catalunya. (Balcells, 2015: 37)

Enric Prat de la Riba i la resta de dirigents de la Lliga van desenvolupar una política en dos àmbits: en l'àmbit estatal van acceptar col·laborar en la governació i oferir suport en moments de crisi social i, en l'àmbit territorial, van promoure la creació d'un organisme polític descentralitzat, la Mancomunitat de Catalunya.

La Mancomunitat de Catalunya (1914-1923/1925) va ser una entitat que reunia les quatre diputacions catalanes: Girona, Tarragona, Lleida i Barcelona. Malgrat que les seves funcions eren essencialment administratives i que les seves competències estaven limitades a les diputacions provisionals, va adquirir una gran importància política perquè va suposar el primer reconeixement per part de l'Estat espanyol de la unitat territorial de Catalunya des del 1714.

La Mancomunitat de Diputacions de Catalunya, des de 1914 i fins a la seva desaparició sota la dictadura, es mostra com l'expressió més clara i la conquesta institucional més valuosa assolida per la voluntat d'exercici del poder polític de la burgesia catalana –que va convertir en realitat pràctica el noucentisme orsià, cosa que va permetre l'aparició, des de l'ampli ventall de l'esquerra, d'un antinoucentisme militant, amb elements avantguardistes, reconvertit després en “noucentisme populista”, en paraules de Joan Fuster. Per això, la Mancomunitat, tot i les seves capitals insuficiències, en expressió de

Jaume Bofill com a “estatisme catalanesc incipient”, va ser un veritable succedani d’Estat modern per a la burgesia catalana. (Espineta i Tresserras, 1999: 54-55)

c) La dictadura de Primo de Rivera (1923-1930)

Durant el setembre de 1923, Primo de Rivera va suspendre les garanties constitucionals, va destruir les autoritats legalment elegides i va crear un Directori militar, del qual va assumir la presidència. Durant els anys següents va governar el país amb un règim autoritari. Va intentar modernitzar l’Estat mitjançant obres públiques i una certa política intervencionista. El més destacat pel que fa a Catalunya i a la llengua catalana durant aquest període va ser que Primo de Rivera va imposar una sèrie de mesures repressives contra l’ús públic del català i va intentar minvar-ne la presència simbòlica. La persecució va ser implacable contra la llengua i la cultura catalanes. (Roig, 1992: 55)

d) La Segona República i l’Estatut d’Autonomia

Després d’uns mesos amb governs presidits per militars i de la restitució del sistema parlamentari, les eleccions municipals de l’abril de 1931 van marcar un canvi sociopolític important. Cal tenir en compte que els partits monàrquics van obtenir més vots en conjunt, però els republicans van vèncer en les principals ciutats. Davant d’això, el rei Alfons XIII va abdicar i el dia 14 es va proclamar la Segona República. En paral·lel, el catalanisme polític va viure importants transformacions: es van produir friccions dins la Lliga, fins aleshores monàrquica, i poc abans de l’arribada del nou règim es va crear Esquerra Republicana de Catalunya sota la direcció de Francesc Macià. Ràpidament, l’esquerra va agafar el relleu polític de la Lliga, amb la defensa de la llengua catalana i l’ampliació del seu àmbit social com a pilars de la seva acció política.

Es van orientar a garantir que el nou règim republicà reconegués les demandes del catalanisme dins del marc legal, així com en la configuració de les polítiques culturals i educatives. El mateix 14 d’abril de 1931, Francesc Macià va proclamar la República Catalana, integrada en la Federació Ibèrica. No obstant això, tres dies més tard, i davant la pressió del govern central, aquesta proclamació es va reconduir cap a la creació de la Generalitat de Catalunya, que va començar a funcionar de manera provisional. La seva institucionalització es va fer efectiva el setembre de 1932 amb l’aprovació de l’Estatut d’Autonomia, emparat per la Constitució espanyola. Tot i això, el text aprovat contenia menys competències de les que s’havien previst en el projecte inicial conegut com l’Estatut de Núria. (Ferrando i Nicolás, 2011: 349-393)

3.2 *La nova societat de masses i la seva influència cultural*

Un dels trets clau del període és l'aparició de la societat de masses, marcada per la difusió d'avenços científics i tecnològics, i també per noves formes d'organització social i política inspirades en el canvi revolucionari. La crisi dels imperis colonials va portar a Europa a una guerra de gran abast, amb greus conseqüències. L'art, el pensament i la llengua van recollir aquestes convulsions i van incorporar nous recursos per expressar una realitat cada cop més trencada i inestable. És rellevant la noció de "societats de masses", tot i que les seves bases teòriques es troben parcialment en alguns dels pensadors coetanis de la primera revolució industrial, ha estat posteriorment quan el terme s'ha generalitzat per anomenar certes formes que presenten les societats contemporànies altament industrialitzades. (Espineta, 1997: 41)

Tot i que els nacionalismes i les lluites obreres ja havien aparegut al segle XIX, durant la primera meitat del segle XX es van barrejar amb canvis tecnològics, socials i culturals que es van començar a generalitzar als països industrialitzats. Aquests processos són els que influiran directament en les transformacions sociolingüístiques:

- El protagonisme creixent de les masses i els nous hàbits socials
- La incorporació de la dona a l'esfera pública
- L'hegemonia definitiva de la vida urbana
- La laïcització i la diversitat cultural

A principis del segle XX, els estats moderns van començar a veure la instrucció elemental universal com una necessitat. Alfabetitzar la població en un sistema capitalista avançat, es considerava essencial per al control social i per al desenvolupament del mercat cultural. El sistema educatiu es dividia entre tres actors principals: l'Estat, l'Església i les iniciatives de la societat civil.

El catalanisme polític va identificar ben aviat l'Escola i la Universitat com a elements fonamentals per impulsar la renovació cultural i la recuperació de la llengua. Des de Catalunya hi va haver un contacte amb experiències educatives estrangeres que va contribuir al coneixement i implantació a Catalunya de les orientacions pedagògiques de l'Escola Nova Belga, italiana, nord-americana, i del grup de Ginebra. Catalunya en aquesta època va ser una de les més destacades en l'àmbit europeu i mundial, de l'Escola Nova, no sols per l'existència de conjunts escolars com el de l'Ajuntament de Barcelona

o les institucions de la Mancomunitat, sinó per la inquietud, vitalitat i extensió del moviment. (González 2002: 24)

Pel que fa a la premsa les transformacions en la producció i el consum de premsa durant aquest període reflecteixen l'avenç de Catalunya cap a una societat de masses. La premsa va millorar la qualitat, va donar cabuda a la pluralitat ideològica, va ampliar els gèneres i els recursos expressius, i es va convertir en el principal mitjà d'informació i difusió ideològica en una societat profundament polititzada. Alhora, va passar a ocupar un lloc central en la vida diària de la societat urbana.

Pel que fa a la ràdio i el cinema es tracta de dues formes de comunicació pròpies de la cultura de masses del segle XX, que van adquirir ràpidament una gran capacitat per transmetre ideologia, estètica i valors morals, alhora que van donar lloc a maneres particulars de producció cultural. (Ferrando i Nicolás, 2011: 349-393)

D'una banda, la ràdio va esdevenir l'autèntic nou mitjà de comunicació, a causa de la immediatesa temporal entre els fets i la seva transmissió per les ones, i a la presència viva de veu humana en l'oïda del qui escolta. (Espineta, 1997: 314)

D'altra, el cinema va experimentar una expansió rellevant. Segons la revista *Arte y Cinematografía* la capital de Catalunya el 1913 tenia tantes sales d'exhibició cinematogràfica com Berlín, i només era superada arreu del món per París i Nova York. (Espineta, 1997: 221)

3.3 Canvis en l'àmbit literari

Amb la consolidació de la cultura de masses en l'àrea catalanoparlant, especialment a Catalunya, es van produir canvis importants en la comunicació literària. Entre els més destacats hi havia:

- Una nova definició del tipus de literatura, vinculada als diferents grups socials que intervenien en la producció i consum dels textos.
- La creació d'un mercat editorial en català amb prou força econòmica per independitzar-se de l'edició en castellà.
- El debat sobre el paper social de la literatura, els gèneres que calia promoure i els models lingüístics més adequats per construir una literatura nacional.

Pel que fa a la classificació de la producció literària d'una societat en un moment històric concret, cal reconèixer que implica certa simplificació, s'ha de reduir una realitat

complexa a esquemes convencionals. La tasca esdevé més complexa quan s'entrecreuen diversos codis lingüístics i estètics. Per tant, podem identificar quatre grans àmbits literaris en el període 1906-1939, definits segons criteris de classe:

1. Alta literatura: majoritàriament escrita en castellà o en català dins dels límits acceptables per a la burgesia culta. Tot i que algunes obres qüestionaven aquesta cultura, ho feien seguint-ne els codis formals.
2. Literatura mesocràtica: orientada a les classes mitjanes que es repartia en quatre blocs:
 - La literatura costumista i el modernisme tardà, escrit en un català diferent del que establirà el cànon noucentista, sovint es confonen amb la literatura de consum massiu.
 - La nova literatura burgesa del Noucentisme, en llengua catalana i centrada en la poesia, el teatre i l'assaig, difonia valors estètics, models lingüístics i idees ideològiques afins al catalanisme conservador.
 - La narrativa posterior al Noucentisme, representada pels autors de la generació de 1936.
 - La narrativa popular inspirada en el melodrama de fulletó, renovada amb elements del Noucentisme, escrita en català o castellà, i llegida àmpliament per les classes populars alfabetitzades.

Aquestes col·leccions populars també van difondre traduccions d'autors destacats de la literatura europea contemporània. Una altra forma molt estesa de literatura de consum va ser la produïda per Josep Maria Folch i Torres i Clovis Eimeric, que és l'objecte d'estudi d'aquest treball.

3. Literatura proletària: escrita majoritàriament en castellà, es caracteritzava per l'ús de l'assaig, el teatre i la narrativa breu com a mitjans de difusió de missatges revolucionaris.
4. Literatura d'avantguarda: generalment en català, sorgia de petits grups o creadors aïllats provinents de la petita burgesia i es definia per l'experimentació formal i l'esperit innovador.

La literatura moderna en català, recuperada durant la Renaixença, va avançar durant el primer terç del segle XX superant dificultats com la repressió, la debilitat editorial, la

diglòssia, etc. Calia restablir la confiança en la llengua i trencar la idea que només el castellà era apte per a la lectura, fins i tot entre els sectors del catalanisme.

L'escena cultural catalana va percebre la necessitat d'adaptar-se als gustos d'un públic cada cop més ampliat per l'alfabetització i les noves opcions de l'oci. L'augment de lectors, la diversificació de l'entreteniment i l'aparició de noves tecnologies, el cinema i la ràdio van suposar una competència directa per al teatre de text.

4. MARC TEÒRIC: NOVEL·LA ROSA I BIBLIOTECA DAMISEL·LA

4.1 Novel·la rosa: definició i característiques

La novel·la rosa, o novel·la sentimental, és un gènere novel·lístic centrat en les relacions amoroses, tradicionalment entre home i dona. Són un tipus de novel·les caracteritzades per un fort component sentimentalista. La trama sol girar al voltant dels problemes i obstacles que afronta una parella per consolidar el seu amor, els quals habitualment es resolen amb un final feliç, com ara el casament.

Aquesta tipologia de novel·les explora els sentiments dels personatges, sovint amb situacions i conflictes que posen a prova la sinceritat i la força del vincle amorós. El gènere s'adreça principalment a un públic femení i ha estat un dels més populars i amb més èxit comercial dins la literatura de consum. Tot i això, sovint ha estat considerat menor per la crítica literària a causa del seu caràcter estereotipat, la simplicitat de les trames i l'estil sovint poc elaborat.

El seu origen, cal cercar-lo en la literatura anglesa i la francesa. Quan comencen a editar-se col·leccions de novel·la rosa i a explotar-se comercialment, som ja en el segle XIX. Literàriament, és la continuació de la novel·la de fulletó, tot i que s'hi modera el melodrama i, lògicament, s'actualitza l'ambient. (Pi, 1986: 38)

4.2 La novel·la rosa a Catalunya

La novel·la sentimental va gaudir d'una gran popularitat a Catalunya durant les dècades de 1920 i 1930, tant a través de traduccions d'obres angleses i franceses com per mitjà de la producció pròpia. És en aquest període que apareixen diverses col·leccions especialitzades en el gènere, que van contribuir a consolidar l'èxit d'aquest tipus de narrativa en català.

Amb l'arribada del franquisme, la literatura de masses en català va quedar pràcticament anul·lada per raons polítiques i socials, i la producció en espanyol va ocupar el seu lloc. No va ser fins als anys setanta que es va reprendre la novel·la de gènere en català, tot i que el gènere sentimental va quedar en segon terme.

4.3 Valoració crítica i sociològica del gènere

Aquest tipus de literatura presenta un gran interès sociològic, especialment si es tenen en compte les seves elevades xifres de vendes. La difusió de la novel·la ha estat un fenomen massiu a molts països, fet que convida a reflexionar sobre què aporta aquest gènere al lector. Aquest fet la converteix en un objecte d'estudi rellevant des del punt de vista

sociològic, ja que contribueix a la transmissió de valors, ideals i representacions del món. Tot i això, la crítica literària tradicional ha menystingut aquest gènere per la seva repetició d'esquemes argumentals i la simplicitat formal.

En general, les trames segueixen una estructura molt marcada, que es repeteixen gairebé sempre: una parella s'enamora, apareix un conflicte, aquest es resol amb relativa facilitat, i tot culmina amb un final feliç. Aquest patró narratiu, molt repetitiu, però a la vegada efectiu, ha estat criticat per la manca del factor sorpresa, encara que per a molts lectors representa una via d'evasió i una identificació amb els personatges. (Pi, 1986: 38-40).

Durant les dècades de 1920 i 1930, aquest gènere va despertar un debat intel·lectual intens a Catalunya. L'any 1929, Joan Estelrich va recollir diverses opinions que posaven de manifest una separació entre part dels escriptors catalans i el públic. Es criticava la manca de guanys i l'escassa difusió d'obres en català. A més, es temia per la desaparició de professionals i per una percepció de baixa qualitat literària. Com ja he esmentat, també es retreia als autors l'artificiositat, l'afany comercial i la manca de sentiment.

Tanmateix, Estelrich rebutjava aquest pessimisme i defensava la necessitat d'ampliar el públic lector a través de l'educació. Per a fer créixer el públic, considerava que calia arribar als treballadors i a les dones. Aquesta idea obre la porta a analitzar la relació entre dones, consum i literatura catalana, com en el cas de la novel·la rosa.

Feia un temps que es debatia públicament la necessitat d'incorporar les dones al públic lector en llengua catalana. El gener de 1925, en el marc del debat sobre la narrativa, Josep M. Junoy va publicar un article on defensava la urgència de crear un públic femení per a la literatura i les arts catalanes. Aquesta postura, compartida per altres veus de l'època, s'emmarcava en una visió cultural orientada a construir una societat moderna i culta, amb un mercat lector sòlid i un nivell cultural elevat. Tot i no referir-se exclusivament a les dones, els canvis socials i polítics de la postguerra, juntament amb la seva manca de formació, les convertien en un col·lectiu estratègic per impulsar la cultura catalana. Aquesta qüestió es feia especialment rellevant en l'àmbit literari, on el mercat estava dominat per novel·les sentimentals en castellà. (Real, 2006: 56-69)

El 16 de setembre de 1924, Jeroni Moragues va publicar un article titulat *La novel·la al Diari de Sabadell*, on expressava el seu desig que Catalunya desenvolupés una narrativa de més qualitat. Al llarg dels anys, Moragues va tractar aquest tema en diverses ocasions i des de diferents plataformes, consolidant-se com una de les moltes veus crítiques amb

la novel·la rosa durant les dècades de 1920 i 1930, com també passava en altres països. Tot i les diferències locals, el rebuig a aquest gènere va ser generalitzat a la premsa i compartit per àmbits polítics i culturals diversos. El motiu principal de la crítica era que aquestes obres transmetien una visió distorsionada de la realitat i no preparava adequadament les persones per afrontar la vida.

En una de les seves reflexions, Moragues lamentava:

“I menys mal si les nostres noies llegissin novel·les literàriament i moralment bones; no, rés d’això. Llegeixen novel·les de biblioteques «rosa» i «mi hija» i «azul»; novel·les literàriament pèssimes d’autors que n’escriuen tres per setmana, que roben, i encara amb mala traça, arguments i personatges d’altres temps, o bé són pèssimes traduccions de novel·les mitjanes, coses, totes plegades, que no tenen suc ni brúç, ni un sol caire per on poder-se aguantar.

Moralment, jo no diré que siguin immorals en el sentit estricte de la paraula, no, allà no hi passa res que sigui immoral, tot va bé, massa bé. Al primer capítol coneixeu l’heroïna (invariablement és bellíssima, sense ni una tara física), una noia de vint anys que té totes les qualitats, totes les virtuts; al segon capítol apareix «ell», és un xicot ben plantat, elegant, esportman, però ai las! un «calavera»; al tercer capítol ell coneix a ella i canvia de vida d’una manera repentina quedant bé per a tota la vida; al quart capítol es casen, a l’epileg surten rodejats de fills i han fundat un hospital. [...]”

Aquest fragment exemplifica la duresa amb què es jutjava la qualitat i els valors que transmetia aquest tipus de literatura. (Real, 2006: 56-69)

Entre els anys 1924 i 1930, s’observa una proliferació de col·leccions de novel·la sentimental escrites en català i pensades específicament per a un públic femení. Entre aquestes s’hi troben la Biblioteca Gentil (1924-1933), la Biblioteca Damisel·la (1925-1930), la Biblioteca Neus (1926-1928), la Biblioteca La Dona Catalana (1926-1938), la Col·lecció El Nostre Cor (1927) i la Col·lecció Blava (1930). Aquesta realitat, aparentment contradictòria, s’explica per dues motivacions principals: d’una banda, les exigències econòmiques i comercials del sector editorial; de l’altra, la voluntat de fidelitzar les lectores dins l’àmbit literari català. Cal afegir-hi la preocupació genuïna pel desenvolupament cultural de la societat, i pel de les dones en particular, així com la influència de la ideologia dominant i de les estructures socials que condicionaven tant les

pràctiques lectures com les propostes editorials. Tot plegat conforma un context complex que requereix una anàlisi matisada.

Un dels objectius destacats de diverses col·leccions de novel·la sentimental era reivindicar i prestigiar aquest gènere. Així ho demostrava per exemple la Col·lecció Blava, que qüestionava l'ús pejoratiu dels termes blava, rosa o blanca, atribuint el desprestigi no al gènere en si, sinó a la seva execució deficient, una situació que volien revertir.

Tot i que aquestes declaracions podien tenir una funció promocional, revelaven també una intenció real de millorar la qualitat literària d'aquestes propostes. Al darrere hi havia la idea que aquest tipus de literatura podia tenir un paper rellevant en la cultura catalana: no només com a expressió artística, sinó com a via per fomentar la professionalització dels autors i consolidar un públic lector estable, essencial per garantir la continuïtat d'un sistema literari viu.

En aquest context, la literatura popular esdevenia clau per crear un mercat cultural propi. Les editorials catalanes, aprofitant el context polític i social del moment van impulsar col·leccions que combinaven ampliació de públic i renovació editorial.

Aquest plantejament també era compartit per figures com Agustí Esclasans, qui defensava que: *“A hores d'ara, no ja entre nosaltres, sinó més enllà dels límits intel·lectuals, en ple camp de lectors, ningú no posa ja en dubte la conveniència d'una organitzada i ben resolta literatura blanca. Convé, però, que ens posem d'acord respecte què cal entendre per blancor en art literari. És obvi que la blancor no és la fadesa.”* (Real, 2006: 56-69)

4.4 Biblioteca Damisel·la

El creador, únic autor i col·laborador d'aquesta col·lecció va ser Clovis Eimeric, pseudònim de Lluís Almerich i Sellarès. La idea de crear la col·lecció li va sorgir després de llegir alguns títols de *Biblioteca Gentil*, de Folch i Torres, i detectar un buit important en la narrativa sentimental adreçada específicament a un públic femení català.

Segons Clovis, les històries de Josep M. Folch i Torres, tot i la seva gran popularitat, presentava unes trames massa allunyades de la realitat quotidiana de les joves lectores. Considerava que aquestes novel·les es dirigien a un perfil molt concret: noies sense estudis, que treballaven a casa o en tallers, sovint com a modistes.

A més, creia que l'amor i la vida sentimental es plantejava a un nivell excessivament idealitzat, que no podia satisfer les noies amb una certa formació. Per aquest motiu, va optar per crear relats més realistes, adreçats a una nova generació de lectores catalanes.

La col·lecció va experimentar cinc canvis d'editorial i d'impremta al llarg de la seva trajectòria:

- Editorial Pegaso i impremta Gràfics Moderns Josep Solà Guardiola [1925-1926]
- Editorial Mentora i impremta Atenes A.G. [1926]
- Edicions Clovis i impremta Vda. F. Vidal [1927]
- Editorial Pegaso (novament) [1928]
- Editorial Favència i impremta Obradors Gràfics Favència [1930]

Les diferents etapes de la Biblioteca Damisel·la es poden identificar a partir dels canvis d'editorial. Tot i que aquests canvis afecten aspectes formals com ara el format, la presentació o el disseny, el contingut literari es manté estable al llarg de la col·lecció.

Si prenem com a criteri de classificació els canvis editorials per definir les etapes, es poden distingir cinc etapes diferents, durant les quals es van publicar 41 números. Estava prevista la publicació d'un número 42, amb el títol *Per Nadal*, però aquest mai no va arribar a veure la llum.

A continuació, presento la llista completa dels títols publicats, indicant-ne la numeració, el títol i l'any de publicació:

Barcelona, Editorial Pegaso

1. *Amb el cor no s'hi juga*
2. *Per si o per no, val més casada*
3. *La puntaire*
4. *L'home que vengué el seu cor*
5. *El tripijoc de la Quitèria*
6. *Més valenta que un home*
7. *L'enyorament*
8. *Dos i dos fan quatre*
9. *La cua del diable*
10. *El mas de les eures*
11. *Els dos tartaners*

12. *Els dinar de vistes*

Barcelona, Editorial Mentora

13. *La flor del cirerer*

14. *En què penses, cor meu?*

15. *La taverna d'en Mallol*

16. *Donya Quixotina*

17. *Els ulls de l'ànima*

18. *La Cuca-fera*

19. *També les alzines ploren*

20. *Roses de Jericó*

21. *La majorala del Roser*

Barcelona, Editorial Clovis

22. *La família dels Esteves*

23. *L'amor és a Font-romeu*

24. *Públia i Licini*

25. *La mestressa nova*

26. *Pometa camosina*

27. *La bolxevica*

28. *El milionari del Putxet*

29. *D'aquesta aigua no en beuré*

30. *El reiet de casa*

Barcelona, Editorial Pegaso

31. *La noia que trobà un príncep*

32. *Per l'amor, ni claus ni reixes*

33. *L'amic Peter*

34. *La reina maca*

35. *L'hereu Riera*

36. *El veritable amor*

Barcelona, Editorial Favencia

37. *El tramvia 930*

38. *Els homes de negocis*

39. *Com estimen els pares*

40. *Lorelei*

41. *L'encís de la Bellaterra*

La col·lecció s'inicia l'any 1926. Des del número 1 fins al número 30, la publicació és mensual, tot i que fins al número 9 es detecten algunes irregularitats en les dates de sortida. A partir del desè número els llibres comencen a aparèixer de manera regular cada dia 1 de mes.

Quan l'any 1928 la col·lecció torna a ser editada per l'Editorial Pegaso, es perd la regularitat mensual: es publiquen menys títols per any dels que correspondrien. L'últim títol es publica el desembre de 1930, tancant així el cicle de la col·lecció.

Els constants canvis d'editorial responen al desig de Clovis Eimeric de mantenir-se com a únic autor de la col·lecció. Quan l'Editorial Pegaso va manifestar la voluntat d'incloure altres escriptors, Clovis va decidir desvincular-se del projecte i buscar nous editors. Gràcies a la seva popularitat, va poder continuar la col·lecció sense dificultats sota altres segells editorials.

En la presentació exterior cada vegada que la col·lecció passava a mans d'una nova editorial, es produïen petites modificacions en el format, tot i que es mantenia una certa uniformitat general.

Les novel·les tenen una extensió variable, habitualment entre 120 i 130 pàgines, tot i que s'han localitzat llibres que oscil·len entre les 81 i les 159 pàgines. Aquestes xifres indiquen que són obres més extenses respecte a les de la Biblioteca Gentil.

Pel que fa a l'aparença, s'observen canvis tipogràfics com la claredat, la distribució de l'espai i la distribució de les línies. Les cobertes són sempre il·lustrades a color i només hi ha il·lustracions interiors en els primers dotze números (Annex 1).

El paper utilitzat varia lleugerament: pot ser més o menys rugós, més blanc o més groguenc, però sempre amb una qualitat modesta, molt pròpia de les publicacions populars de l'època.

Hi ha determinades informacions que apareixen de forma recurrent en gairebé tots els volums:

- Anunci del títol següent de la col·lecció (Annex 2)

- Llistat dels números publicats fins al moment (Annex 3)
- Obres de Clovis Eimeric (Annex 4)

A més, segons l'editorial, es poden afegir altres elements, com ara:

- Reproducció del començament de la novel·la següent (Annex 5)
- Sumari dels capítols (Annex 6)
- Pròlegs (Annex 7)
- Avisos als lectors (Annex 8)
- Anuncis d'altres títols o col·leccions de la mateixa editorial (Annex 9)

Les novel·les es venien a un preu popular d'una pesseta i es podien adquirir tant a les llibreries com directament a les editorials responsables de la publicació.

Algunes dades contingudes en la mateixa col·lecció donen testimoni del gran èxit comercial que va tenir. Per exemple, al número 12 s'afirma que *La puntaire* havia estat "l'èxit més gran de la llibreria" dels darrers anys. L'Editorial Pegaso en va fer quatre reimpressions, amb més de 20.000 exemplars venuts.

Al número 34, es diu que *La puntaire* ja havia arribat a la sisena edició i que *L'enyorament* havia estat publicada quatre vegades i s'havia exhaurit.

Aquestes referències internes permeten veure que l'èxit va ser extraordinari i que el nombre de vendes va ser molt elevat. A més, segons un article aparegut al diari *Avui*, amb motiu del centenari de Clovis Eimeric, *La puntaire* va arribar a vendre 60.000 exemplars i fins i tot se'n va publicar una traducció al castellà amb el títol *La novia del emigrante* (Annex 10).

En general, de tota la col·lecció se'n feien tiratges molt llargs, i hi havia un públic lector fidel i ampli, fet que consolida l'impacte i la difusió que va tenir aquesta col·lecció dins la literatura popular catalana de l'època.

Pel que fa a les característiques internes, tota la Biblioteca Damisel·la és obra exclusiva de Clovis Eimeric, tot i que va haver-hi intents per part de les editorials d'afegir altres autors a la col·lecció. Davant d'aquests intents, Eimeric va decidir mantenir-se com a únic autor. Així, quan l'Editorial Mentora va proposar la inclusió de nous escriptors, Eimeric va optar per canviar d'editorial per continuar el seu projecte en solitari. Aquestes obres

de Clovis Eimeric, inclosa la coneguda La puntaire, van arribar a sumar 41 títols i van continuar sent publicades per diverses editorials al llarg del temps.

Precisament, l'Editorial Mentora (Annex 11) mereix una menció especial, ja que es distingeix com la primera gran empresa editorial en català planificada amb objectius estrictament comercials. Joaquim Molas en ressalta la transcendència per diversos motius:

- És el primer intent de fer una autèntica editorial de tipus popular i, més exactament, una editorial que dona productes populars més o menys refinats a un públic mitjà.
- Va publicar una revista popular, “Llegiu-me”, que tradueix un nou sentit del gènere i que va donar amb preferència literatura narrativa, sobretot, novel·les per entregues de tipus rosa o de l'oest.
- Va explotar l'èxit de la novel·la rosa publicant algunes obres de la “Biblioteca Damisel·la” i una sèrie, la “Biblioteca Neus”, que va subtitular “La millor col·lecció de novel·les blanques” i que incorporà, entre d'altres, autors com Guy de Chantepleure o Florence L. Barclay.
- Va publicar una sèrie titulada “Biblioteca Europa”, que va barrejar els autors cultes, com Pous i Pagès, amb autors de fulletó, com Josep Feliu i Codina, i d'altres de nous, com Peter B. Kyne i James Oliver Curwood.

D'entre totes aquestes iniciatives, la Biblioteca Damisel·la probablement va ser la més reeixida. Dissenyada per competir directament amb la Biblioteca Gentil –publicada per l'editorial Baguñà i nodrida amb obres de Josep M. Folch i Torres–, compila en exclusiva novel·les de Clovis Eimeric. En el seu primer volum, una declaració de principis de l'editorial asseverava que l'afany que l'empenyia era “procurar a la dona de la nostra terra –i així mateix a l'home de paladar fi– una col·lecció de llibres d'esbarjo i entreteniment, que faci curtes les vetlles, les hores de tren, les estones desvagades, sense complicacions psicològiques, que enterboleixen la lectura; sense enfarfecs literaris, que la facin avorrible.” (Llanas i Ayats, 2005: 172-174)

Les obres de la Biblioteca Damisel·la aborden una àmplia varietat de temes i escenaris, fet que reflecteix l'interès de l'autor per oferir una experiència literària rica i diversa. Aquest enfocament estava pensat per a un públic amb formació cultural que apreciava l'exòtic i la diversitat.

En algunes obres, Clovis Eimeric parteix d'arguments ja existents, que reelabora en forma de novel·la. El seu èxit va ser degut a la seva habilitat per construir trames i descriure personatges, oferint als lectors històries entretingues. Des del punt de vista literari, va ser un autor de cert valor, tot i que les seves ambicions eren modestes.

Malgrat l'èxit popular, va ser menyspreat pels cercles literaris i intel·lectuals de l'època, que el criticaven per dedicar-se a la novel·la rosa, un gènere considerat menor.

A la Biblioteca Damisel·la hi van participar diversos col·laboradors, principalment il·lustradors, que van contribuir tant a les cobertes com a les il·lustracions interiors de les novel·les. Un dels més destacats va ser Josep Longòria (Annex 12), però també hi van col·laborar altres artistes reconeguts:

- Enrique Ochoa Esteve
- J. Dalmau
- Lluís Macaya
- Jean Rapsomanikis
- Pere Clapera i Argelaguer (Annex 13)
- R. Clapé
- Lola Anglada

Curiosament, els noms dels il·lustradors no s'esmenten quasi mai explícitament a les cobertes ni en cap altra part de les publicacions, malgrat la importància de la seva aportació visual.

La Biblioteca Damisel·la va deixar de publicar-se l'any 1930, poc abans que s'iniciés la República, ja que Clovis Eimeric va deixar enrere la novel·la rosa per dedicar-se exclusivament a la tasca de periodista. (Pi, 1986: 77-96).

5. CLOVIS EIMERIC: FIGURA I TRAJECTÒRIA

5.1 Breu biografia i trajectòria de Lluís Almerich i Sellarés

Lluís Almerich i Sellarés (Barcelona, 12 de febrer de 1882 – Barcelona, 7 de novembre de 1952) va ser un periodista, novel·lista i autor dramàtic, més conegut pel seu pseudònim Clovis Eimeric, tot i que també va fer servir el pseudònim de Macià Floris. Malgrat ser un autor oblidat pel públic i per les editorials va aconseguir donar una gran difusió a les seves obres gràcies a les col·leccions de novel·la rosa.

Primers anys i formació autodidacta

Lluís Almerich va néixer a Barcelona el 9 de febrer de 1882, al barri de Santa Maria, en una família humil. Era fill de Joan Almerich i Perpiñán i de Margarida Sellarés i Claret. De fet, la seva mare era neboda del pare Claret¹ i, per aquest motiu, Lluís presentava uns trets fisonòmics molt similars als del sant.

Des de ben petit va mostrar una gran facilitat per a l'aprenentatge i amb tan sols nou anys, el seu mestre d'escola va reconèixer que ja no tenia res més per ensenyar-li. La seva infantesa es va veure marcada per la mort del seu pare i va decidir posar-se a treballar per ajudar a la seva mare. Va començar a treballar en un magatzem de robes, però a les seves hores lliures va aprofitar per llegir tot el que li arribava a les seves mans i tan bon punt es va sentir preparat va començar a escriure. (A.A.P., 1992: 32)

Inicis i trajectòria periodística

Almerich va ser autodidacte i es va dedicar més de trenta anys al periodisme, sobretot a la premsa de Barcelona i de Lleida. Amb deu anys li publiquen uns epigrames a *La barretina*. Més tard, amb tretze anys envia un article a *La Vanguardia* i l'hi publiquen. A partir d'aquest moment, no va deixar d'escriure i va iniciar la seva trajectòria com a periodista.

Amb disset anys, va entrar com a redactor a *La Opinión de Cataluña* i al suplement d'aquest diari, que amb el nom de *Setmana Catalanista* només va publicar-se durant unes setmanes. Posteriorment, va treballar a *El Poble Català*. A partir del 1906 va dirigir *El Pallaresa* a Lleida i el 1907, es va casar a Barcelona, però tan bon punt va poder, va tornar

¹ Antoni Maria Claret i Clarà (Sallent 1807-Abadia de Fontfreda 1870), conegut com a Pare Claret, va ser un religiós català, arquebisbe de Santiago de Cuba i confessor d'Isabel II d'Espanya.

a Lleida. En aquesta ciutat va fer amistat amb figures com Francesc Macià i Llussà, que més tard van retrobar-se a la Generalitat el dia de la proclamació de la Primera República.

A partir del 1909, va tornar a Barcelona, on va treballar en diversos diaris. Gran amant del teatre, va exercir de crític d'aquest gènere, a més de conrear-lo. A Lleida li premien *Rosella*; al Romea estrena *El vi trist* i *Al cel mai no hi manca un núvol*, a Reus li premien i estrena *El diable ha pres muller*, amb gran èxit.

També va treballar a *Las Noticias* i, durant la Primera Guerra Mundial va publicar i va dirigir la revista *Germania*, una de les més destacades publicacions germanòfiles de l'Estat, editada a Barcelona entre el 1915 i 1918, amb el subtítol “revista de confraternidad hispano-alemana”² (Fuentes, 2014: 104). A partir del 1920 passa a treballar al *Diario del Comercio* que va dirigir a partir del 1922.

La literatura infantil i juvenil: el naixement de Clovis Eimeric

Amb *En Patufet* es va fer popular el pseudònim de Clovis Eimeric, que passarà a utilitzar per sempre en el camp de la literatura i que tant per les faules com pels contes serà sempre recordat. A partir del número 16 d'*En Patufet*, es va començar a publicar el suplement *El cor és un infant* de la mà de Clovis Eimeric, que es va perllongar fins al número 24. Dirigia la revista després de Melcior Font, el seu primer director i mà dreta de Rovira i Virgili. Tot i que no consta enlloc la seva direcció, en el núm. 8 s'anunciava que deixaven de prendre-hi part Melcior Font, Carles Riba i Josep Obiols. A més del suplement, Clovis Eimeric va publicar una història per capítols “Una mesada a la jungla” i va signar la poesia de la secció “Escolteu menuts”. La revista, a més a més, ho va anunciar amb content: “vencent totes les dificultats hem aconseguit del popular faulista i notable escriptor una col·laboració entusiasta i decidida” (Mañà, 2004: 114-115)

Les seves faules, anys més tard, seran recopilades en un recull dels millors faulistes mundials. *El minyó del cop de puny*, una de les seves novel·les juvenils més conegudes (juntament amb *El cavaller de la Creu*, una novel·la històrica d'aventures, *La vida del món*, una obra de ciència-ficció de forta influència de Jules Verne o *La nit de Sant Joan*, obra d'un cert pessimisme i cruesa, en què el protagonista mor, cosa gens habitual en la literatura infantil i juvenil de l'època), va ser publicada per lliuraments setmanals a les

² <https://hemerotecadigital.bne.es/hd/es/card?sid=26142449>

pàgines de la revista *Violet* (1922-1930), que es presentava com a “Suplement d’*En Patufet*” (Martí, 2007).

Apareixen tres traduccions de les obres de Jules Verne a Mentora. *La volta al món en 80 dies* (1926), *L’illa misteriosa* (1927) i *Dos anys de vacances* (suposadament el 1927) Són les primeres traduccions al català del novel·lista francès, la primera de Clovis Eimeric, i les altres dues de Josep Rovira Ermengol. Eimeric va practicar de forma residual la traducció literària. (Chumillas, 2013: 108-109)

El 1925 va començar una col·lecció de novel·les, anomenada *Damisel·la* que va publicar 41 obres entre les quals, va publicar *La puntaire* i una segona part d’aquesta obra anomenada *L’enyorament*. *La puntaire* va assolir un gran èxit, es van vendre 70.000 exemplars (Ferrando i Nicolás, 2011: 378). La fama va arribar tan lluny que se’n va fer una traducció anomenada *La novia del emigrante*. Aquesta col·lecció apareix després de la Biblioteca Gentil de Josep Maria Folch i Torres, Almerich va mirar de distingir-se’n per mitjà d’una variació temàtica més gran que li conferia una tendència més moderna i cosmopolita. De periodicitat mensual i amb una extensió de més d’un centenar de pàgines i tirades molt llargues. (Bacardí i Estany, 2006: 96)

També va destacar en la creació de teatre per a infants, que va estrenar al Romea i en novel·les per a infants, com *El gat amb botes*, *El cavaller*, etc. que van tenir un gran èxit i van ser reeditades.

La novel·la rosa i la col·lecció Damisel·la

Les relacions entre Folch i Eimeric van ser, però, d’una naturalesa particular. Segons consta en les cartes de Folch a Josep Canals, Folch considerava Eimeric un imitador en el pitjor sentit de la paraula, segons consta en les cartes del nostre autor a Josep Canals. Serveixi com a exemple la següent citació: “Els micos del Romea l’han errada en fer començar per l’Eimerich, perquè ja tothom se’l pren a riota degut a què només fa el que jo faig. A Horta, que és allà on ell viu, se’l rifen. Va dir-me un amic que hi viu, que l’altre dia al tramvia un li va dir a en Clovis: -Us haureu de comprar una corbata de tira estreta. –Per què? –Perquè en Folch en porta” (Pérez, 2010: nota 73, 334). Malgrat això, Folch i Eimeric van fer edicions mitjanes d’uns quinze mil exemplars, quan un bon tiratge, a mitjans d’anys vint, arribava només a uns trenta mil. Concretament, la mitjana d’exemplars de *Damisel·la*, que costaven una pesseta, se n’editaren 41 títols i del més

venut, La puntaire (amb sis edicions), se'n tiraren uns 70.000 exemplars. (Espinet, 1999: nota 177, 91)

Les seves novel·les eren llegides tant per noies que estudiaven com per noies que treballaven. Va impulsar aquesta col·lecció perquè considerava que faltava una col·lecció senzilla que pogués llegir tothom. Tot i ser considerades literatura de consum, aquestes obres tenien una clara intenció literària i buscaven modernitzar el gènere.

Era un home amb una gran capacitat per escriure i va anar adoptant diversos pseudònims, però cap va superar la popularitat de *Clovis Eimeric*.

Últims anys i obres pòstumes

L'any 1928, Lluís Almerich va començar a treballar a *El Día Gráfico* i poc després va passar a *La Noche* on va ser el subdirector fins al final de la guerra. Durant la guerra el diari va desaparèixer i Lluís Almerich va ser empresonat per no haver fet cas a l'amic Rovira i Virgili que li va recomanar que com ell mateix marxés a l'exili (Annex 14). En sortir no va poder tornar al periodisme i es va guanyar la vida, al principi, fent biografies d'herois castellans firmant com "Luis Manrique", ja que tenia prohibit signar amb el seu nom, i amb el pseudònim "Clovis Eimeric", que havia popularitzat abans de la Guerra. Quan l'editorial Millà va començar a publicar en castellà, el 1944, la col·lecció *Monografías históricas de Barcelona*, Almerich va poder recuperar el seu pseudònim original al primer volum –en van seguir vint més, majoritàriament sobre temes referits a Catalunya i no específicament a Barcelona– titulat *Tradiciones, fiestas y costumbres populares de Barcelona*, que va assolir un cert èxit que va permetre fer-ne una segona edició l'any següent. Quan, el 1946, es va començar a autoritzar l'edició en català, l'editorial va reconvertir la col·lecció en *Monografies històriques de Catalunya* i Lluís Almerich hi va publicar també el primer títol, *Els castells de Catalunya*. L'última obra que es va publicar, l'any 1953, després de la seva mort, va ser *Història nova d'un carrer vell*, dedicada al carrer de Petritxol, amb motiu del cinquè centenari de la fundació de l'església del Pi. (Fabre 2014: 226)

La seva filla el descriu amb aquestes paraules: "Home honest, bo, d'un caràcter inefable, que tots els qui el varen tractar no oblidaran mai. Bon conservador, d'una cultura molt àmplia, tot i que fou un autodidacte, mestre de periodistes –com han reconegut els qui es formaren al seu costat– escoltar-lo contar anècdotes i fets històrics constituïa un plaer que només conegueren els qui varen tenir el goig de la seva amistat." (A.A.P., 1992: 32)

6. METODOLOGIA

Aquest treball segueix una metodologia qualitativa amb un enfocament històric-literari. El seu objectiu és analitzar una col·lecció de novel·la rosa escrita per Clovis Eimeric entre els anys 1925 i 1930, tot contextualitzant les obres en el marc sociocultural de l'època i resseguint la trajectòria personal i professional de l'autor.

La recerca s'ha estructurat en tres fases principals. En primer lloc, s'ha dut a terme una contextualització històrica del període a Catalunya, fonamentada en l'estudi d'articles acadèmics i llibres d'història. En segon lloc, s'ha elaborat una aproximació biogràfica de Clovis Eimeric a partir de fonts documentals.

La tercera fase ha consistit en l'anàlisi d'una selecció d'obres de la col·lecció. Per a cada títol analitzat s'han elaborat fitxes tècniques estructurades, que inclouen una primera part d'informació general (títol, any de publicació, editorial, gènere literari i nombre de pàgines) i, posteriorment, una anàlisi centrada en el tema, els personatges, l'espai i el temps i l'argument.

Les dades dels llibres s'han recollit a partir de l'examen directe dels exemplars originals de la col·lecció. Donada l'extensió de la col·lecció (41 llibres) i considerant l'objectiu del treball, s'ha seleccionat una mostra de vuit llibres per a l'anàlisi. El criteri de selecció s'ha basat, en primer lloc, en l'èxit editorial de l'obra, com és el cas de *La puntaire* i *L'enyorament*. En la resta de casos, com que no s'ha pogut determinar aquest factor, s'ha procurat incloure, com a mínim, un títol per editorial, habitualment escollint el primer o l'últim publicat. En el cas de l'última editorial analitzada, només es disposava d'un exemplar, de manera que no ha estat possible fer cap selecció.

Cal destacar que la metodologia emprada no té la voluntat de dur a terme una anàlisi literària exhaustiva, sinó més aviat d'oferir una aproximació descriptiva i contextual a una producció sovint oblidada dins del cànon literari català, i donant-li un valor des d'una perspectiva històrica i cultural.

7. ANÀLISI D'ALGUNES OBRES SELECCIONADES

En aquest apartat del treball, s'analitzen vuit obres que formen part de la col·lecció Biblioteca Damisel·la. Per a cada obra, s'ha seguit un esquema comú que inclou: tema, personatges, espai/temps i argument. Inicialment, es volia incloure també el nombre d'edicions o d'exemplars venuts de cada títol, però aquesta informació no està disponible per a totes les obres. Només s'ha pogut obtenir en el cas de les dues obres més exitoses de la col·lecció: *La puntaire* i *L'enyorament*.

7.1 “*Amb el cor no s'hi juga*”

Fitxa tècnica

- **Títol:** *Amb el cor no s'hi juga*
- **Any de publicació:** 1926
- **Editorial:** Editorial Pegasso
- **Gènere literari:** Novel·la romàntica
- **Nombre de pàgines:** 121 pàgines

Tema

El tema principal de l'obra és el conflicte entre els valors tradicionals i les temptacions del món modern. Però hi ha temes secundaris importants com:

- L'amor no correspost i els triangles amorosos
- La gelosia i la traïció entre amics
- La influència de l'entorn social i familiar
- El perdó i la redempció

Personatges

- **Feliu Vilaverd:** és un jove barceloní de bona família que tenen una torre d'estiueig a Sant Gervasi. És un home culte i refinat, però superficial i inconstant. Té una gran debilitat per la vida nocturna, les dones i la diversió. Inicialment, mostra menyspreu per tot allò que considera senzill o massa tradicional, com la Ventureta. Tot i els esforços del seu pare per encaminar-lo, en Feliu es deixa portar fàcilment per les temptacions del seu entorn.
- **Rossell Anglada:** va ser criat a Lleida pels seus oncles. Aquesta manca d'escalf matern i familiar l'ha convertit en un home més sensible, observador i profundament romàntic. S'enamora de la Ventureta i viu amb el dolor de la traïció

d'en Feliu, que malgrat no estimar-la al principi, acaba interposant-se en la seva relació. La seva mort sobtada, provada per un infart, tanca de manera tràgica un triangle amorós dramàtic.

- **Ventureta:** és una noia senzilla i educada, que representa la imatge de la dona tradicional, discreta i honesta. Viu amb la seva mare a la casa del costat de la torre d'en Feliu. Al principi és menyspreada per en Feliu per la seva simplicitat, però amb el temps, per gelosia d'en Rossell l'acaba estimant. La Ventureta es manté fidel als seus sentiments, però quan descobreix l'engany d'en Feliu se sent decebuda i vol tallar la relació. Tot i això, hi ha un malentès final que permet la reconciliació i, finalment, el matrimoni.
- **Joan Vilaverd de Vilamarí:** pare d'en Feliu, home de valors tradicionals i amb una gran estima per la família. Té l'esperança que el seu fill es casi amb la Ventureta i formi una vida estable. Representa la veu de l'experiència i la responsabilitat. La seva figura simbolitza el desig dels pares de guiar els fills pel camí que consideren correcte.
- **Rosalía Teixell:** mare de la Ventureta i vídua. És una dona dedicada a la seva filla i amb un fort sentit de què és correcte. Igual que en Joan Vilaverd, anhela un matrimoni entre la Ventureta i en Feliu, convençuda que seria una unió beneficiosa.
- **Nelly Pink:** és una figura enigmàtica i seductora, provinent del món de la faràndula. És astuta i s'aprofita de la innocència i la generositat d'en Feliu per obtenir beneficis materials. Manté una relació amb ell i amb en Rossell simultàniament, sense mostrar cap mena de compromís ni sentiments reals. Simbolitza la temptació, la doble cara de l'amor i el perill d'allunyar-se dels valors autèntics.

Espai/temps

L'acció de la novel·la se situa a Barcelona, especialment entre el centre de la ciutat i el barri de Sant Gervasi. El temps narratiu correspon a l'estiu, probablement durant la dècada dels anys vint, en un context contemporani a la data de publicació. La narració de la novel·la succeeix tota a Barcelona entre la part del centre i la part de Sant Gervasi.

Argument

La novel·la narra la història de dos amics que es coneixen a la universitat: en Feliu Vilaverd, originari de Barcelona, i en Rossell Anglada, de Lleida. Tots dos decideixen passar l'estiu a la torre d'en Feliu a Sant Gervasi, és una casa on sol passar els estius amb el seu pare. A la casa del costat hi viuen dues dones, una mare i la seva filla, la Ventureta. Tant el pare del Feliu com la mare de la Ventureta desitgen que els seus fills es casin, perquè consideren que són ideals l'un per l'altre. No obstant això, en Feliu no té gens d'interès en la Ventureta, ja que la considera una dona massa senzilla, ell prefereix la vida nocturna i les relacions amb altres dones més divertides, segons ell.

És aleshores quan en Rossell s'enamora de la veïna, fet que provoca la gelosia d'en Feliu, tot i que inicialment no li interessava gens la noia. A poc a poc, en Feliu es va enamorant de la noia, tal com el seu pare havia desitjat durant molts anys. En Rossell decebut per la situació, els anuncia als amfitrions que necessita tornar a Lleida, que en realitat es queda a Barcelona, però no vol continuar a la casa on ha viscut la seva desil·lusió.

Després de festejar junts durant un temps, en Feliu i la Ventureta es comprometen, i això fa molt feliços els seus pares. En Feliu comença a canviar els seus costums, deixant de freqüentar la nit i altres activitats, però quan va a fer-se el vestit per al seu casament, es troba amb dos antics amics del seu cercle nocturn i torna a submergir-se en el món de la faràndula. En una d'aquestes escapades que fa sense informar a ningú, coneix una ballarina i s'enamora d'ella. Tanmateix, la ballarina s'aprofita de la seva generositat i els seus diners, jugant amb ell, ja que també manté una relació amb en Rossell. És a dir, que s'aprofita dels dos amics.

Quan en Rossell s'adona de la situació, es veu frustrat per la manera en què en Feliu no valora la dona que té, perquè considera que ell l'hagués valorat molt més. Per això, decideix envair-li una carta anònima a en Feliu, advertint-lo que la ballarina també es veu amb ell. En Feliu no vol creure-s'ho, però una nit decideix anar al teatre on sol veure la ballarina i els troba junts. Llavors, s'acosta a ells i insulta la noia. En defensa de la ballarina, en Rossell li dona una bufetada.

Aquest incident es difon ràpidament i arriba a les orelles de la Ventureta, que profundament decebuda, decideix no tornar a veure en Feliu mai més. A causa de l'enfrontament entre els dos amics, es veuen mig obligats a combatre's en un duel a mort. No obstant això, en Rossell mor inesperadament aquella mateixa nit d'un infart al motel

on s'allotjava. En Feliu, en conèixer la mort del seu amic, decideix donar-li una mort digna i demana que el cos sigui portat a casa seva per a fer-li un enterrament amb cara i ulls.

Quan informen la Ventureta que han vist el cos d'un mort entrant a la casa d'en Feliu, ella corre cap allà, pensant que el cadàver és el del seu promès. En arribar, li demana perdó i li diu que ella li perdona el que ha fet, pensant que és el cos d'en Feliu i en Feliu li agraeix que el perdoni. Finalment, amb aquest malentès, es produeix la reconciliació i la boda se celebra en la data prevista.

7.2 “*Per sí o per no val més casada*”

Fitxa tècnica

- **Títol:** *Per si o per no, val més casada*
- **Any de publicació:** 1926
- **Editorial:** Editorial Pegaso
- **Gènere literari:** novel·la romàntica
- **Nombre de pàgines:** 124

Tema

El tema central de la novel·la és la lluita entre l'amor sincer i les convencions socials, sobretot les imposicions de classe. Veiem reflectit el dilema entre seguir els dictats del cor o adaptar-se a les expectatives de la família i la societat. Alguns dels temes secundaris que s'hi desenvolupen són:

- Les diferències socials com a barrera en les relacions amoroses
- El pes dels codis socials i familiars
- La figura femenina a la família

Personatges

- **Florència Giralbè:** protagonista de la novel·la, és una jove de família adinerada, filla única i acostumada a obtenir tot allò que vol. Se'ns mostra amb una aparença capritxosa, però al llarg de la novel·la ens deixa veure una gran sensibilitat i capacitat d'empatia quan s'enfronta a les conseqüències de les seves accions.

- **Marina:** és la mare de Florència, figura empàtica però fidel als codis socials del seu estatus. És comprensiva amb la seva filla tot i que sovint delega l'autoritat al seu home.
- **Tomàs Giralbè:** és el pare de la Florència, home de negocis, tradicional i conservador. Representa el patriarcat i el control social, però també acaba sent capaç de reconèixer els seus errors i actuar en conseqüència.
- **Pintor:** és un jove humil i sensible. Viu modestament i simbolitza la sinceritat i la dignitat davant totes les diferències de classe. Tot i estar enamorat, és conscient de la seva posició i actua amb discreció i honor.
- **Mare del pintor:** dona senzilla, humil i digna. Accepta l'afecte de Florència cap al seu fill amb recel inicial, però també amb certa gratitud per l'atenció rebuda durant la convalescència. Representa el món popular.
- **Fermina:** és l'antiga dida de Florència, és una figura propera i de confiança per a la noia. Té una personalitat peculiar i intuïtiva. Actua com a pont entre Florència i el seu pare.
- **Fermina:** era la dida de la Florència, una dona original i estrafolària. Tenia fama d'endevinadora per la seva facilitat de comprensió de tots els fets de la vida.
- **Florentí:** advocat i pretendent designat per la família Giralbè, representa l'opció més convenient per Florència dins l'ordre social.

Espai/temps

L'acció transcorre principalment a Barcelona, en ambients urbans associats a la burgesia. A mesura que la trama avança, s'introdueix un desplaçament als Pirineus, on és enviat el pintor. A més, la família Giralbè també fa un viatge a l'estranger, escenari simbòlic de l'allunyament emocional entre els protagonistes. El temps narratiu és contemporani a la publicació de l'obra, és a dir, durant la dècada dels 1920.

Argument

Florència és una jove de família benestant, filla única i acostumada a obtenir tot allò que desitja. En fer divuit anys, demana un cotxe com a regal d'aniversari. Al principi, els seus pares s'hi oposen perquè consideren inapropiat que una noia de la seva classe social conduïx; creuen que ha de tenir un xofer. Però el seu pare acaba cedint quan, un matí de camí a la feina, veu un cotxe que considera adequat per a la seva filla i decideix comprar-l'hi.

Tot i anar sempre acompanyada, Florència condueix de manera temerària. Un dia, la seva imprudència provoca un accident: atropella un jove pintor. Desbordada pel sentiment de culpa, porta el jove immediatament al metge, on el noi roman ingressat durant una setmana. La jove està penedida i decideix informar personalment la mare del ferit i li expressa les seves disculpes. A més, promet que no tornarà a posar-se al volant. Quan ho explica als seus pares, aquests la feliciten per la seva responsabilitat en gestionar la situació.

Durant els dies d'ingrés del jove, Florència el visita diàriament i s'ofereix a compensar-lo de qualsevol manera possible. La seva família, conscient que l'accident li ha fet perdre dies de feina, li proporciona una compensació econòmica. Amb el temps, entre ells sorgeix un afecte sincer que evoluciona en un sentiment d'amor. Tanmateix, Florència no s'adona de la diferència entre els seus mons: ell és un jove humil que ha de treballar, mentre que ella pertany a una classe privilegiada i no li fa falta treballar. A més, la seva família ja té al cap un altre pretendent per a ella, algú que consideren més adequat per al seu estatus. Malgrat les dificultats, Florència es resisteix a abandonar els seus sentiments pel pintor.

Els dos joves intercanvien cartes i Florència convida el noi a una festa a casa seva. El pintor decideix no assistir-hi, conscient que no té vestimenta adequada per la situació i que no pertany al mateix cercle social. En un intent de mantenir el vincle, la jove li escriu una carta, però aquesta no arriba mai a les mans del pintor, fet que provoca un gran desànim en tots dos.

Afligida pel seu patiment, Florència decideix confiar-se a la seva dida i li explica tot el que ha passat i com se sent. La dida, compungida per la situació, pren la decisió d'informar Tomàs, el pare de la jove. Tomàs, alarmat pel vincle creixent entre la seva filla i el pintor, decideix separar-los abans que la situació vagi més enllà. Per això, envia Florència a l'estranger i aconsegueix una feina per al jove als Pirineus, ben lluny.

Quan la família Giralbè torna de la seva estada a l'estranger, Florència descobreix a través del seu pare que el pintor podria estar a punt de casar-se. La notícia provoca una commoció a la jove i acaba hospitalitzada. Mentrestant, Tomàs conversa amb un amic, que li explica que el seu fill s'ha enamorat d'una noia de classe baixa i que, tot i les diferències socials, ell ha decidit acceptar la seva elecció perquè res pot oposar-se a l'amor

vertader. Aquesta reflexió fa que Tomàs reconsideri la seva postura i reconegui que, amb la seva separació forçosa, només ha causat dolor a la filla.

Penedit, decideix reparar el dany fet. Fa tornar el pintor amb la seva mare i li ofereix una feina estable en el seu despatx. Finalment, Florència i el pintor es retroben, confirmant que el seu amor ha resistit el pas del temps i les adversitats. Convençut de la seva decisió, anuncien el seu casament i la seva mare, Marina, conclou amb determinació que “*Per si o per no, val més casada*”.

7.3 “*La puntaire*”

Fitxa tècnica

- **Títol:** *La puntaire*
- **Any de publicació:** 1926
- **Editorial:** Editorial Pegaso
- **Gènere literari:** novel·la romàntica
- **Nombre de pàgines:** 113

Tema

El tema central de la novel·la és la fidelitat amorosa i la traïció, amb un rerefons de crítica social a la figura de l'indiano i a les falses promeses dels somnis d'Amèrica. S'hi contraposa l'amor sincer i perseverant d'Agnès amb l'ambició i la covardia emocional de Pere Màrtir. Aquests són alguns dels temes secundaris que trobem en l'obra:

- El dolor de l'oblit
- La sororitat entre dones
- L'impacte social del retorn dels americans enriquits

Personatges

- **Rosaura:** és una dona de gran sentit de l'humor i una bona amiga d'Agnès. Sempre està disposada a ajudar els altres. La seva amistat amb Agnès és molt important per la protagonista, ja que Rosaura li dona suport emocional durant els moments més difícils. Rosaura s'acabarà casant amb Pigota.
- **Pigota:** és el pretendent inicial d'Agnès, que en veure's rebutjat, s'enamora i es casa amb Rosaura. És un home pràctic i noble.

- **Remei, Pepa i Tuietes:** són tres puntaires del poble que representen la comunitat i el judici moral del col·lectiu. Decideixen no ajudar Tula per lleialtat a Agnès.
- **Agnès:** és la protagonista femenina de la història i és puntaire. És una dona devota i fidel al seu promès, Pere Màrtir amb qui confia cegament. La seva vida gira al voltant de l'esperança de la seva tornada, i el seu cor continua lligat al somni d'un futur junts. La seva història acaba sent una tragèdia, malgrat que l'amor profund s'acaba consumint per dolor de l'oblit i l'engany.
- **Cila:** és la mare cega d'Agnès. Cila és un pilar fonamental per a la seva filla, juntes viuen una vida senzilla, però plena d'afecte i respecte mutu, fins que la tragèdia arriba a les seves vides.
- **Pere Màrtir:** és un jove pescador d'Arenys de Mar, un home senzill però amb grans somnis de millorar la seva vida. Inicialment enamorat d'Agnès, trenca la seva promesa i es casa amb Tula. Representa la traïció, l'ambició i la hipocresia. És rebutjat pel poble per haver enganyat a una dona tan valuosa.
- **Farrutxa:** company de viatge de Pere Màrtir a Amèrica. Simbolitza l'aventura, el negoci i la vida dels indians.
- **Freginals:** antic arenyenc enriqueït a Amèrica. Acull Pere Màrtir i afavoreix la seva ascensió social. És el pare de Tula.
- **Tula:** és la filla de Freginals i nova esposa de Pere Màrtir. Ignora la història d'Agnès. És innocent i benintencionada.

Espai/temps

L'obra se situa entre dos escenaris principals: Arenys de Mar i l'Havana (Cuba). D'una banda, Arenys de Mar és aquest poble costaner on viu Agnès, espai simbòlic de tradició, espera i dolor. És on es desenvolupen les relacions familiars i socials. D'altra, l'Havana com a escenari indirecte on Pere Màrtir construeix la seva nova vida, simbolitza la traïció als orígens i el somni americà.

Argument

Arenys de Mar és un poble típic per les seves puntaires i pels seus pescadors. L'obra comença uns dies abans de l'inici de la celebració de Carnestoltes. En aquestes festes, tots fan festa i xerinola, canten i s'ho passen bé. Els protagonistes d'aquesta història són: Pere Màrtir, un pescador humil, i Agnès, una puntaire. Són promesos, estan profundament enamorats i volen casar-se, però Pere Màrtir, abans de casar-se decideix anar a fer les

Amèriques, una pràctica molt típica d'aquella època. En aquell moment, molts homes marxaven a Amèrica a fer diners i tornaven al cap d'un temps. No tots ho aconseguien, però els que ho feien passaven a ser els més rics del poble i eren recordats per sempre.

Pere Màrtir se'n va amb Farrutxa, un home que viatja constantment cap a Amèrica a fer diners. Abans de marxar, li promet a Agnès que se'n recordarà d'ella, que no marxarà amb cap altra dona, que tornarà amb els diners necessaris per a viure amb tots els luxes, i li demana que vagi teixint el llençol perquè així quan torni es podran casar. Quan arriba al seu destí, li envia una carta a Agnès explicant-li com li va i que l'enyora, però a poc a poc es va oblidant d'ella i pràcticament la deixa d'escriure.

Agnès, que és una dona devota i fidel, confia plenament en Pere Màrtir. Es queda a casa seva teixint i cuidant a la seva mare cega, Cila. A Pere Màrtir l'acull Freginals, un arenyenc que se n'havia anat a Amèrica a fer diners i que s'hi havia quedat. A poc a poc va agafant renom a l'empresa de Freginals i coneix la filla d'aquest, Tula, de qui s'acaba enamorant.

Van passant els anys i Agnès continua confiant en el seu estimat, mentre tot el poble d'Arenys ja sap la veritat i no li diuen res perquè senten pena per ella i la seva mare, només li diuen que podria estar mort i que se n'oblidi. Un dels pilars més importants d'Agnès és Rosaura que sempre li fa costat i amb el seu humor l'ajuda molt.

Agnès un dia rep or de part del seu estimat, perquè Pere Màrtir se sent malament i pensa que Agnès ja haurà refet la seva vida. Això li retorna l'ànim a Agnès que decideix anar a fer de puntaire davant del mar per veure el moment en què arribarà el seu estimat. Al cap de cinc anys, finalment arriba, però el que ella no s'espera és que arriba de la mà d'una altra dona, embarassada. Això suposa un cop molt dur per a Agnès, que es desmaia en veure-ho. Els pescadors la porten cap a casa i ho expliquen tot a la seva mare Cila. A partir d'aquell moment la Cila i la seva filla Agnès viuen l'una per l'altra, però sumides en una profunda tristesa.

Pere Màrtir no té una molt bona rebuda a Arenys de Mar. Tothom li retreu el que ha fet amb Agnès, mentre que Tula no sap res i ningú li explica res. Tula demana a les puntaires unes randes per a guarir el niu del nadó. Per respecte a Agnès, les puntaires no volen fer-li les randes i li diuen que la millor puntaire d'Arenys és l'Agnès. Tula, innocent i sense saber qui és aquesta Agnès de qui tothom parla, es dirigeix cap a casa seva i li fa la petició.

Agnès accepta per diners, ja que viuen en una misèria absoluta, Pere Màrtir se n'assabenta, però se'n fa el desentès.

Agnès fa aquell treball sabent que serà l'últim i també acaba aquell llençol que li havia demanat Pere Màrtir perquè es vol enterrar amb ell. Quan acaba les randes, Rosaura és qui les entrega a la parella i al cap de pocs dies neix el nadó. Passats dos dies del naixement del nadó, moren Agnès i Cila, juntes en el mateix llit, moren d'amor i de tristesa.

L'obra acaba dient que Arenys de Mar mai podrà perdonar Pere Màrtir i sempre recordarà Agnès, la puntaire.

Nombre d'edicions/ exemplars venuts

Com ja hem esmentat prèviament, “La puntaire” és, sense dubte, el llibre més reeixit de tota la col·lecció. Aquesta afirmació se sustenta en diverses fonts:

Dins la col·lecció el número 12 de la sèrie ja destacava que *La puntaire* havia estat “l'èxit més gran de la llibreria” dels darrers anys. L'Editorial Pegaso en va fer quatre reimpressions, superant els 20.000 exemplars venuts. Més endavant, al número 34, s'esmenta que *La puntaire* ja havia arribat a la sisena edició, mentre que *L'enyorament* havia estat publicada quatre vegades i s'havia exhaurit.

Fora de la col·lecció el *Catálogo general de la libreria española* confirma que hi va haver una quarta edició de *La puntaire* per part de l'Editorial Pegaso. A més, un article publicat al diari *Avui*, amb motiu del centenari de Clovis Eimeric, revela que *La puntaire* va arribar a vendre 60.000 exemplars. Fins i tot se'n va publicar una traducció al castellà amb el títol *La novia del emigrante*.

7.4 “L'enyorament”

Fitxa tècnica

- **Títol:** *L'enyorament*, segona part de *La puntaire*
- **Any de publicació:** 1926
- **Editorial:** Editorial Pegaso
- **Gènere literari:** Novel·la romàntica
- **Nombre de pàgines:** 124

Tema

El tema central de *L'enyorament* és la culpa i la redempció a través del sofriment i la guerra. L'obra mostra com el protagonista es veu atrapat per les conseqüències de les seves decisions passades, i com intenta trobar la pau a través del sacrifici i el penediment.

Alguns dels temes secundaris són els següents:

- El dolor de la guerra i la pèrdua
- La reconciliació final amb la comunitat i amb Déu

Personatges

- **Pere Màrtir:** és el protagonista de la història. Comença el seu viatge com un home ambiciós i egoista, que busca fer fortuna a l'Havana i trenca la seva promesa d'amor amb l'Agnès enamorant-se de la Tula. A mesura que avança la trama, veiem com la seva vida s'enfonsa entre decisions equivocades, la traïció del seu fill, la guerra i la culpa. El seu caràcter es va tornant més amarg i dur, sobretot a causa de l'alcohol i la frustració. Així i tot, cap al final intenta redimir-se lluitant pels seus ideals i tornant a Arenys i complint una promesa religiosa. És un personatge tràgic que evoluciona i que malgrat les seves errades, busca la pau interior abans de morir.
- **Tula:** filla del cap Freginals, és la dona de Pere Màrtir. Tot i que al principi se'ns mostra com una dona decidida, també es veu atrapada en una vida plena de patiment. Accepta a Pere Màrtir tot i que cada vegada té un caràcter més agre. La mort del seu fill la destrueix emocionalment. La seva desesperança arriba fins al punt de suïcidar-se, un gest que mostra el límit de dolor humà. És un personatge emocional i trencat per la tragèdia.
- **Perico:** és el fill de Pere Màrtir i Tula. Representa una nova generació, més idealista. Tot i les pressions del pare, decideix lluitar amb els insurrectes cubans, mostrant una clara oposició als ideals del pare. La seva mort és un punt d'inflexió en la història.
- **Agnès:** encara que no apareix directament en la segona part, és una figura clau en l'àmbit simbòlic, ja que representa l'amor pur i la fidelitat trencada per Pere Màrtir. A més, està molt present en el pensament de Pere Màrtir.

- **Pelenxe:** és la criada de la família, comença la història explicant que s'havia enamorat de Pere Màrtir. Té un paper secundari, però important per mostrar el context de patiment. És un reforç simbòlic del sofriment general de la guerra.
- **Rosaura i Anton:** són personatges secundaris però importants en el retorn de Pere Màrtir a Arenys de Mar. Són exemples de la capacitat del poble per perdonar, i representen l'acollida i la reconciliació final.

Espai/temps

L'obra es mou entre dos espais, igual que la primera part: l'Havana (Cuba) i Arenys de Mar. L'Havana en aquell moment és un escenari de guerra i Arenys de Mar és el lloc d'origen i de retorn, símbol de redempció. El temps narratiu és finals del segle XIX, durant el període de la guerra d'independència de Cuba.

Argument

És la segona part de l'obra *La puntaire*. La història comença rememorant la vida de Pere Màrtir. Ens explica com va arribar a l'Havana procedent d'Arenys de Mar, amb l'ambició de fer-se ric en terres cubanes. En arribar, estava enamorat d'Agnès, però, a poc a poc, es va enamorar de Tula, la filla del seu cap, Freginals, traint així la seva estimada que l'esperava a Arenys de Mar.

Tula va quedar embarassada i van anar a Arenys de Mar per a tenir el seu fill, Pere Màrtir volia que fos català, però no van ser ben rebuts i van tornar a l'Havana per continuar amb la seva vida. En tornar a l'Havana, Pere Màrtir va començar a beure excessivament, cosa que va fer que el seu caràcter es tornés cada vegada més agre. Mentrestant, Tula es dedicava a cuidar el fill que s'estava fent un home.

La situació es comença a complicar quan s'inicia una revolució a Cuba. Alguns espanyols decideixen tornar a la seva pàtria, però d'altres com el protagonista d'aquesta història, decideixen quedar-se. Pere Màrtir es va posicionar a favor dels espanyols, mentre que Tula i el seu fill, Perico, es van decantar pel costat dels insurrectes. Aquestes diferències van generar tensions entre ells. Pere Màrtir va començar a donar diners i recursos a les tropes espanyols, i fins i tot va intentar obligar el seu fill a lluitar al costat d'Espanya. Però Perico, sentint-se igual que la seva mare d'aquella pàtria, va trair al seu pare i va lluitar pels insurrectes.

Quan les coses es van complicar més, Pere Màrtir va decidir col·laborar amb les tropes espanyoles de manera més directa: es va fer càrrec d'un petit batalló, i va endur-se amb ell Tula i Pelenxe, que era la seva criada, perquè ajudessin a cuidar els ferits. Una nit, mentre eren acampats amb el batalló, va arribar el seu fill a punt de morir. Després de passar la nit vetllant-lo, en Perico va morir, deixant els seus pares profundament trasbalsats. Malgrat el dolor, van poder donar-li un enterrament digne al cap dels dies. La tragèdia va tornar a unir el matrimoni que es van començar a comportar com si fossin de nou uns joves enamorats.

La guerra seguia més viva que mai, però Tula, que abans havia proposat marxar tots tres cap a Arenys, ja no volia abandonar les terres on havia mort Perico, sentia que si marxava abandonava el seu fill. Pere Màrtir tampoc es veia amb cor de marxar, ja que volia continuar lluitant pels seus ideals.

Pere Màrtir es va oferir a prendre partit a la guerra activament i el seu recurs va ser acceptat. Van separar-se amb Tula i s'escrivien cartes. En una d'aquestes cartes, Tula li explicava que Pelenxe s'havia fet una ferida, i es pensaven que no seria res, però va acabar morint, i això va afectar profundament la parella. A més, la casa se'ls va cremar i les dificultats de la guerra es van començar a intensificar. Així, Pere Màrtir va decidir que tornarien a Arenys de Mar. Tula no estava convençuda, però no va oposar-se. Quan van anar a acomiadar-se de la tomba del seu fill, Tula es va suïcidar deixant el seu home sol.

Desolat, va decidir tornar a Arenys. Abans de marxar, va vendre les terres que li quedaven per a poder emportar-se els diners. En el camí de tornada, uns insurrectes el van aturar i li ho van prendre tot, deixant-lo sense res. Afortunadament, a Arenys de Mar va ser molt ben rebut, la gent ja creia que Déu li havia fet pagar la seva traïció a Agnès. El poble el va acollir i li van oferir les seves cases, sobretot la Rosaura i l'Anton. Anys abans, Pere Màrtir havia fet una promesa de portar el Crist i anar al Calvari i a la Pietat, cosa que va complir. Enmig de la processó va morir. El poble creia que era Agnès qui l'havia cridat per estar junts en l'eternitat.

Nombre d'edicions/ exemplars venuts

Tal com hem vist en l'anàlisi de *La puntaire*, *L'enyorament* va arribar fins a la quarta edició.

7.5 “*També les alzines ploren*”

Fitxa tècnica

- **Títol:** *També les alzines ploren*
- **Any de publicació:** 1927
- **Editorial:** Editorial Mentora
- **Gènere literari:** Novel·la romàntica
- **Nombre de pàgines:** 123

Tema

El tema principal de l'obra és l'amor condicionat per les aparences i la maduració emocional que condueix a l'acceptació de l'altre i d'un mateix.

També hi ha temes secundaris que enriqueixen la història com:

- El contrast entre els ideals romàntics i la realitat
- El pas del temps
- La influència de la família i la pressió social
- La promesa com a lligam moral
- El creixement personal a través del viatge

Personatges

- **Augusta Falkenheim:** filla d'un empresari alemany i d'una mare catalana. Viu a Palafrugell en una família acomodada. És una persona vital, esportista i apassionada. S'enamora ràpidament i intensament de Fruitós, confiant cegament en ell. Quan s'enamora es transforma per adaptar-se al rol de futura esposa, aprèn feines de casa i deixa l'esport. La decepció amorosa la sacseja, però lluita per recuperar-se. Representa l'amor sincer i la vulnerabilitat, però també la capacitat de reconstrucció. Amb el temps, esdevé més madura i crítica.
- **Fruitós Codines:** fill de taverners, estudia a Barcelona a l'Escola de Nàutica. És ambiciós i una mica influenciable. Estima Augusta, però el seu amor depèn (en part) de l'atracció física i del prestigi. Inicia la història com un jove indecís i superficial. Viatjar el fa madurar, però les seves inseguretats el porten a cometre errors. Només quan toca fons, decideix assumir el compromís per responsabilitat i afecte. És un personatge que representa el conflicte entre desig i deures i la dificultat d'acceptar els canvis propis i aliens.

- **Els pares d'Augusta:** són oberts i acollidors. El pare, tot i la posició econòmica, és realista i prudent. No s'oposa a la relació entre els dos joves, però posa condicions sensates. Representen una autoritat madura i generosa, més centrada en la felicitat de la filla que en el prestigi social.
- **Els pares de Fruitós:** d'orígens humils, al principi són prudents, però quan saben que Augusta és rica, animen el fill a aprofitar-ho. Simbolitzen la pressió social i econòmica que pot distorsionar les decisions personals.
- **Les alzines:** són més un símbol que un personatge, però tenen un paper clau. És el lloc on fan una inscripció d'amor. Quan Fruitós hi torna i veu la saba, creu que "ploren", fet que desperta el seu penediment. Simbolitzen la permanència de les promeses, el pas del temps i la natura com a testimoni dels sentiments humans.

Espai/temps

L'acció de l'obra es desenvolupa principalment entre Palafrugell i Barcelona. També surt Alemanya, com a espai de distància i reconciliació, on Augusta es recupera emocionalment i es produeix el retrobament definitiu de la parella. Pel que fa al temps narratiu se situa en la primera meitat del segle XX, tot i que no s'indiquen dates concretes.

Argument

Augusta i Fruitós es coneixen com a adversaris en una competició de natació. Tot i que amb prou feines s'han tractat, al cap de pocs dies decideixen prometre's. Fruitós és fill de taverners, originari de Llofriu, però resident a Barcelona, on estudia a l'Escola de Nàutica. Augusta, en canvi, és filla d'un alemany establert a Palafrugell, propietari d'una fàbrica de taps de suro.

La família d'Augusta accepta amb rapidesa la promesa, mentre que la de Fruitós és més reticent i li recomana prudència. Així i tot, quan s'assabenten que Augusta prové d'una família benestant, animen el jove a no deixar escapar l'oportunitat. La parella es retroba al poble i, malgrat el poc temps que fa que es coneixen, es juren amor etern. Acorden que Fruitós acabarà els estudis abans de casar-se. Augusta li demana que parli amb el seu pare per demanar-li la mà, però ell prefereix esperar una visita més per fer-ho, ja que li fa respecte.

Pocs dies després, Fruitós comunica als seus pares la seva decisió i torna a Palafrugell per parlar amb la família d'Augusta. El pare d'ella no s'oposa, però li aconsella que primer

faci les pràctiques, que són quatre anys de navegació, i que després ja decidiran el futur. El jove considera que ara no es pot permetre mantenir una esposa, accepta i inicia el seu viatge. Quan marxa l'acomien els pares i també hi ha Augusta, acompanyada també del seu pare.

Durant els anys que és fora, Fruitós envia cartes explicant les ciutats que visita i com el meravellen. Augusta també l'escriu, assegurant-li que confia en ell i explicant-li que està aprenent a ser una bona mestressa de casa. En una de les seves parades, Fruitós aprofita per oferir tps de suro a empresaris i fa els primers passos com a comercial per a l'empresa del seu sogre.

Mentrestant, Augusta transforma el seu estil de vida. Deixa de fer esport i aprèn les feines domèstiques. Guanya pes, i tothom li diu que li afavoreix. Dos anys després, s'anuncia el retorn de Fruitós. Quan arriba a Barcelona, passa el primer dia amb els seus pares i l'endemà es retroba amb Augusta a Palafrugell, però queda decebut en veure el seu canvi físic, ja no l'atreu. Tot i no dir res, decideix allunyar-se d'ella amb l'excusa que vol acabar els estudis per obtenir el títol de capità.

Augusta queda profundament afectada: sent que ell ha triat una carrera per damunt del seu amor. Trista i decebuda la noia torna a fer esport, s'aprima, però cau en un estat d'ànim deprimat. Els seus pares, preocupats, decideixen portar-la a Alemanya a veure la família. Augusta, amb ànims de revenja, no diu res a Fruitós del viatge.

Els pares de Fruitós li recriminen el seu comportament, però ell insisteix que no pot casar-se amb una dona que no li agrada, considera que si abans de casar-se ja no li agrada estan destinats al fracàs. Decideix marxar de viatge una altra vegada i se'n va sense acomiadar-se. El viatge, però, li resulta feixuc, i dos mesos després torna a Barcelona. Tot just arribar, se'n va cap a Palafrugell, on li diuen que Augusta i la seva família són a Alemanya. Visita les alzines on solien passejar i, en veure saba caure d'una inscripció que hi havien gravat, creu que les alzines "ploren". És en aquell moment que s'adona de l'actitud que té i decideix complir la promesa feta i casar-se amb Augusta, malgrat que físicament ja no l'atrau.

Se'n torna a la fàbrica i li donen l'adreça de la família a Alemanya. S'embarca cap allà amb l'ànim més predisposat, intentant reconciliar la seva idea d'amor amb la realitat. Quan finalment es retroben li explica el que li havia passat i Augusta li confessa amb franquesa que a ella tampoc li agraden els homes grassos. La sinceritat mútua obre pas a

la reconciliació. Tornen junts a Barcelona, es casen i formen una família. Amb el pas dels anys, tots dos acaben engreixant-se i, quan es miren al mirall o es recorden d'aquells moments del passat, riuen plegats de les exigències i superficialitats de quan eren joves.

7.6 “*La família dels Esteves*”

Fitxa tècnica

- **Títol:** *La família dels Esteves*
- **Any de publicació:** 1927
- **Editorial:** Edicions Clovis
- **Gènere literari:** Novel·la romàntica
- **Nombre de pàgines:** 110

Tema

El tema central de l'obra és el conflicte entre els sentiments i les convencions socials i familiars, especialment en l'àmbit de l'amor, el matrimoni la continuïtat del negoci familiar. Hi ha algunes línies temàtiques secundàries com l'amor impossible o prohibit, el paper de la dona dins la família, les contradiccions entre generacions.

Personatges

- **Madrona:** mare d'en Pere Palau i esposa del Senyor Pau. És una dona intuïtiva, persistent i protectora. Quan el seu fill anuncia que se'n va de viatge abans de casar-se, ella sospita que hi ha motius ocults i viatja a Barcelona per esbrinar-los. Actua com a figura maternal forta i desafiant, amb un paper clau en el desenllaç emocional de la història.
- **Senyor Pau:** marit de la Madrona i pare d'en Pere. Home reservat, es veu atrapat entre la lleialtat al seu fill i la sinceritat amb la seva dona. Guarda dos secrets: l'amor entre en Pere i la Caterina, i els diners que ha prestat al Pepet. Incapaç de gestionar la pressió, acaba fugint temporalment.
- **Pere Palau:** fill únic de la Madrona i el Senyor Pau. Promès amb la Laia Esteve, però en realitat està enamorat de la seva futura cunyada, la Caterina. Davant del conflicte emocional, opta per fugir provisionalment, amb l'esperança que la distància resolgui els sentiments prohibits.
- **Laia Esteve:** filla d'en Vicens Esteve i promesa d'en Pere. Davant la descoberta de l'amor entre el seu promès i la seva germana, experimenta una profunda crisi

personal. Tot i això, evoluciona cap a un paper de lideratge familiar, assumint les responsabilitats de la botiga i reconciliant-se amb la Caterina. Simbolitza la maduresa emocional i l'enllaç amb la figura absent de la mare.

- **Vicens Esteve:** Pare de la Laia, el Pepet i la Caterina. Vidu des de fa anys, representa els valors tradicionals i la memòria familiar. És crític amb la gestió temerària del seu fill Pepet, i s'oposa a casar la seva filla amb un home que no estima, tot i les dificultats econòmiques que afronten.
- **Pepet Esteve:** fill gran d'en Vicens, ha heretat el negoci familiar i l'ha modernitzat amb una gestió arriscada que ha provocat la ruïna econòmica. Defensant una visió pràctica i interessada, intenta casar la seva germana Caterina amb un banquer per salvar la família. És el contrapunt generacional al seu pare.
- **Catarina Esteve:** germana de la Laia i el Pepet. Viu en una tristesa profunda per l'amor prohibit que sent per en Pere. Rebutja el matrimoni concertat amb el banquer i representa el conflicte entre els sentiments personals i les expectatives familiars. És finalment corresposta per en Pere.
- **Jep:** mosso fidel de la família Esteve. Té un paper secundari, però significatiu: actua com a testimoni i veu del sentit comú. S'oposa, per exemple, a la retirada del rètol antic de la botiga, símbol de la memòria de la mare difunta, i connecta emocionalment amb la Laia en moments clau.

Espai/temps

L'obra transcorre principalment entre dos espais contrastats: Sabadell i Barcelona, que ajuden a remarcar els conflictes entre personatges i formes de vida. Pel que fa al temps, l'acció es desenvolupa en un període molt breu, que abasta només uns quants dies, des que la Madrona rep la carta del seu fill fins al dinar final. Tot i aquesta brevetat, es produeixen canvis profunds en les relacions entre els personatges i un gran nombre de revelacions, que intensifiquen el ritme intern de l'obra.

Argument

La novel·la comença amb la Madrona i el Senyor Pau, un matrimoni de Sabadell, que reben una carta del seu fill Pere en què els comunica que marxarà de viatge poc abans del seu casament amb Laia, una noia de Barcelona. La decisió d'en Pere sorprèn la seva mare, que sospita que hi ha un motiu ocult rere aquesta fugida i decideix anar cap a Barcelona per aclarir la situació.

Aprofitant un dinar amb els consogres, propietaris d'una botiga de Barcelona, la Madrona observa una relació distant entre el seu fill i Laia, que no encaixa amb el comportament esperat d'una parella enamorada que s'està a punt de casar. Malgrat els intents d'en Pere per evitar les preguntes, la seva mare insisteix. Aquesta tensió es veu agreujada quan el pare de Laia parla de la seva altra filla, Caterina, i la Madrona detecta una reacció rellevant en el seu fill en sentir el seu nom.

En paral·lel a tota aquesta història, es mostra el contrast generacional entre en Vicens, fundador del negoci familiar, i el seu fill Pepet, que n'ha pres el relleu amb una gestió més arriscada i llançada. Pepet proposa casar la seva germana Caterina amb un banquer, convençut que serà beneficiós per a la família, ja que els números no li van bé i, a més, en Pepet ha demanat un préstec al senyor Pau. Tanmateix, la Caterina mostra una tristesa persistent que coincideix amb l'estrany comportament d'en Pere. Laia, intrigada, parla amb la seva germana i acaba sospitant que hi ha sentiments entre la Caterina i en Pere, sospites que es confirmen quan la mateixa Caterina s'allunya per evitar donar explicacions.

Amb el pas dels dies, la tensió augmenta: el Pau, pare d'en Pere, guarda dos secrets —el préstec de diners al Pepet i la confessió del seu fill sobre el seu amor per la Caterina—, i fuig temporalment incapaç de sostenir la pressió d'haver mentit a la seva dona. Laia, alhora, intenta entendre els sentiments de la resta: entén que en Pere i la Caterina s'estimen i, tot i el dolor que això li causa, acaba reconciliant-se amb la seva germana.

Quan el Pau torna, la Madrona reuneix els dos homes i els exigeix la veritat. Tant el seu marit com el seu fill acaben confessant, i la Madrona s'enfada perquè se sent traïda per haver-li ocultat aquests dos secrets.

La crisi financera de la família Esteve esclata quan en Vicens descobreix que el seu fill està arruïnat. El Pepet insisteix que l'única solució és forçar el matrimoni de la Caterina amb el banquer, però el pare es nega: no vol sacrificar la felicitat de la seva filla per solucionar un error que no és culpa seva.

Davant aquest escenari, Laia assumeix un nou rol dins la família. Més connectada que mai amb la memòria de la seva mare difunta, adopta una actitud de responsabilitat i lideratge matern. Organitza el funcionament de la botiga i, juntament amb el seu pare, decideixen recuperar l'essència del negoci tradicional. Aquesta acció simbolitza un retorn als valors familiars originals i una reconciliació amb el passat.

La novel·la acaba amb un dinar de comiat abans que la Madrona i el Senyor Pau tornin a Sabadell. Durant l'àpat, Laia entrega a Caterina l'anell de promesa que havia rebut d'en Pere, com a gest de reconciliació i també com a benedicció, perquè Caterina i Pere visquin el seu amor amb llibertat i sinceritat.

7.7 “*La noia que trobà un príncep*”

Fitxa tècnica

- **Títol:** *La noia que trobà un príncep*
- **Any de publicació:** 1928
- **Editorial:** Editorial Pegaso
- **Gènere literari:** Novel·la romàntica
- **Nombre de pàgines:** 93

Tema

El tema central de la novel·la és el conflicte entre l'amor i el deure. L'obra ens mostra com els sentiments poden entrar en conflicte amb les responsabilitats familiars i socials.

Altres temes secundaris:

- Les aparences i els enganys
- El xoc de classes socials
- La paternitat

Personatges

- **Enric Romeu:** és el protagonista de l'obra. Pare de la Fina, s'arruïna a Catalunya i marxa a Viena per refer la seva vida. És un home intel·ligent, que s'estima molt la seva filla, però que li agrada molt fer la seva i la vida nocturna.
- **Fina Romeu:** filla d'Enric. És una noia educada, curiosa i amb molta sensibilitat. Al principi se sent atrapada a causa del pla del seu pare, però demostra fortalesa. El seu sentit del deure i la sinceritat la fan un personatge noble.
- **Carles Wienerwald:** és un estudiant d'espanyol d'Enric. És un noi alegre i molt aventurer, que li agrada conèixer món i viure experiències. Al llarg de l'obra, evoluciona i madura, tot i que lluita entre els seus sentiments i les seves obligacions familiars. Al final de l'obra es descobreix que és un príncep.
- **Baró d'Altenberg:** és la figura d'autoritat a la vida del príncep. Representa les pressions de la noblesa.

- **Lliurada:** és la criada de Fina i Enric. És fidel, discreta i ajuda a mantenir el secret del canvi de papers.

Espai/temps

L'acció transcorre a Viena, capital d'Àustria. És un espai simbòlic de canvi i oportunitats per Enric. També hi ha referències a Espanya i a Hannover. L'obra està ambientada a finals del segle XIX o principis del segle XX, tot i que no es dona una data exacta.

Argument

Enric Romeu s'arruïna en un negoci i decideix marxar a Viena per refer la seva vida, deixant la seva filla Fina en un convent i sota la responsabilitat del seu germà. A Viena, troba allotjament i busca una feina. Publica un anunci oferint-se com a professor de català, i l'endemà ja rep resposta d'un cavaller alemany interessat en els seus serveis. Així, esdevé preceptor de Carles Wienerwald, un nen alemany que ha d'aprendre espanyol per ordre dels seus pares i es fa càrrec d'ell el baró d'Altenberg.

Carles accepta estudiar a canvi de poder sortir i viure aventures per la ciutat amb el seu professor. Gràcies a aquesta feina, a poc a poc, Enric comença a guanyar diners i envia part del seu sou al seu germà per mantenir la seva filla. Quan el germà veu que a Enric li van bé les coses, li proposa que la seva filla Fina se'n vagi cap a Viena amb ell.

Durant un mes, Enric dubta sobre què fer, no ho acaba de veure clar. Finalment, el seu germà, cansat d'esperar, li envia la Fina igualment. Enric no està molest per veure la seva filla, sinó per por del que pugui passar, coneix al seu alumne, Carles, i sap que és molt enamorat i no vol que festegi amb Fina.

Mentre Carles marxa un mes de vacances amb la seva família que viu a Hannover, Enric compra un pis i el mobla, per poder-hi viure quan arribi la seva filla. Fina arriba a Viena amb la família Torres-Lliteres, que els cedeixen la seva criada, Lliurada, ja que ells estaran allotjats en hotels i no necessitaran els seus serveis.

Enric viu un mes tranquil amb la seva filla, però quan s'acosta el retorn de Carles, es comença a posar nerviós. Per tal que la seva filla no s'interessi pel noi li parla malament d'ell, però ella cada vegada mostra més interès. Per evitar que s'enamori, Enric decideix intercanviar els papers de Fina i Lliurada: presenta la seva filla com a criada i la criada com a filla. Quan Carles torna, s'interessa per la suposada criada, que en realitat és Fina.

Enric no molt segur de la situació li proposa al seu alumne d'anar sempre a menjar fora per no molestar les noies, però Carles s'hi nega, vol passar temps amb elles.

Fina se sent atrapada i demana al seu pare poder treballar. Ell li promet buscar-li feina. Un dia, Enric emmalalteix, i Lliurada crida a Fina espantada. Ella l'anomena "papa" davant de Carles, que no entén res. Un metge arriba i pregunta qui és el fill; Fina respon que és ella. Carles se sent traït, però la seva ràbia s'esvaeix ràpidament quan passa temps amb Fina i sent interès per aquella noia.

Carles intenta portar una vida més tranquil·la, amb llargues converses amb Enric i Fina, però Enric aviat s'avorreix i reprèn la seva vida nocturna. Enric, pensant que no hi ha cap perill, els deixa sols, però s'equivoca: una nit, Carles declara el seu amor a Fina i és recíproc, aleshores comencen a festejar.

El baró arriba de sorpresa i avisa Carles que ha de tornar a casa perquè el seu pare té molts enemics. És llavors quan es revela que Carles és un príncep. Ell no vol marxar perquè hauria de deixar Fina. El baró li proposa tenir-la com a amant i casar-se amb una princesa, però Carles rebutja aquesta idea perquè sent que estaria fent mal a la seva estimada.

Quan Fina s'assabenta que Carles és príncep, cau desmaiada. Ell li diu que ho deixaria tot per ella i li proposa fugir junts. Però Fina li respon que ha de complir amb el seu deure i que sempre plorarà aquell Carles que va conèixer i que ja no tornarà a ser el mateix. Malgrat els intents de Carles, ella no cedeix. El príncep marxa, esdevé rei i es casa amb una princesa, tal com Fina li havia dit que havia de fer.

Fina recull tots els diaris que parlen d'ell i el plora. Finalment, pare i filla tornen a Espanya amb els diners que el rei els fa arribar perquè puguin viure la resta de la seva vida amb comoditat i tranquil·litat, sense haver-se de preocupar per treballar.

7.8 “*Com estimen els pares*”

Fitxa tècnica

- **Títol:** *Com estimen els pares*
- **Any de publicació:** 1930
- **Editorial:** Editorial Favencia
- **Gènere literari:** Novel·la romàntica
- **Nombre de pàgines:** 95 pàgines

Tema

El tema principal de l'obra és com l'amor incondicional dels pares pels seus fills pot empènyer-los a fer coses que mai no s'haurien imaginat. També és un tema destacat la capacitat de les persones per superar grans dificultats i com l'amor pot portar a la recuperació.

Un altre tema cabdal és la redempció. Amb el personatge de Denís la història ens ensenya que fins i tot després d'errors greus, és possible trobar el perdó i poder construir un futur millor.

Personatges

- **Teresa Foncé:** és la protagonista de la novel·la. És una noia jove amb una infància feliç, filla única i molt estimada pels seus pares. Després de la mort de la seva mare, assumeix el rol de mestressa de casa per cuidar el seu pare. Als vint anys emmalalteix greument, la qual cosa la porta al sanatori de Font-Romeu. En el sanatori recupera la seva salut i descobreix l'amor. Al final de l'obra s'enfronta a una dura realitat familiar en la qual demostra una gran maduresa.
- **Dr. Pierre:** és el metge del sanatori on ingressa Teresa. És un metge molt professional i respectat per tothom, amb una notable habilitat no només mèdica sinó també psicològica. La seva relació amb Teresa va més enllà del professional, desenvolupant-se un amor sincer. Decideix ajudar econòmicament el pare de Teresa i casant-se amb ella.
- **Denís Foncé:** és un home treballador i amb un amor patern incondicional. La seva personalitat es debat entre la seva honestat i les dures circumstàncies, se sacrifica per la seva filla i això l'empeny a prendre males decisions. Tot i les seves errades, el seu caràcter es redimeix al final gràcies a les segones oportunitats i al seu penediment.
- **Bennet:** l'empresari per a qui treballa Denís. És un home just i amb un gran sentit de la humanitat. Perdona a Denís, oferint-li una segona oportunitat i convertint-lo en soci de la seva empresa.
- **Mare del Dr. Pierre:** és una dona atenta i observador. Es preocupa pel benestar del seu fill. És la primera que s'assabenta de la relació especial entre el seu fill i Teresa. Tot i pertànyer a una família benestant impulsa Pierre per lluitar per aquesta relació amb Teresa.

Espai/temps

Pel que fa a l'espai la novel·la se situa entre dos llocs: Tolosa i Font-Romeu. Tolosa és el punt de partida de la història, el lloc on Teresa Creix i on la seva vida canvia dràsticament amb la mort de la seva mare. Representa la vida familiar i l'escenari de les dificultats econòmiques de Denís. El sanatori de Font-Romeu és l'escenari de la recuperació de Teresa i on es desenvolupa la seva relació amb el Dr. Pierre. És un espai de transició i transformació personal per a la protagonista.

Pel que fa al temps la història sembla situar-se a finals del segle XIX o principis del XX.

Argument

La novel·la comença explicant que el Dr. Pierre és un jove i reputat metge amb el seu propi sanatori que destaca tant per la seva habilitat mèdica com psicològica. Teresa Foncé és una pacient que arriba al seu sanatori i ràpidament experimenta una notable millora, seguint les indicacions de Pierre de prendre el sol i dedicar-se a la lectura. Durant la seva estada, Teresa manté una correspondència amb el seu pare, Denís, que celebra la seva recuperació.

Tot seguit, s'explica la infància de Teresa a Tolosa que havia estat feliç, gràcies als sacrificis dels seus pares. Denís i Jaumina s'esforçaven perquè la seva filla única tingués tot el que desitjava. Denís treballava portant els diners de l'empresa del senyor Bennet. No obstant això, la tragèdia va colpejar la família quan Jaumina va morir de congestió pulmonar quan Teresa tenia quinze anys. Aquest fet va portar Teresa a assumir el rol de mestressa de casa, un canvi que va donar a ella i al seu pare la sensació que Jaumina continuava present i això els feia feliços.

En complir vint anys, Teresa emmalalteix greument. El seu pare insisteix que ingressi al sanatori de Font-Romeu, on una "dieta de sol" l'ajudarà a recuperar-se de salut. Tot i que Teresa s'oposa inicialment per l'elevat cost, la insistència de Denís la convenç. L'estada de sis mesos la neguiteja a causa de la llarga absència de la companyia familiar i veïnal. Un cop allà, després d'uns dies d'aïllament i descans, comença a millorar, prenent el sol segons les indicacions del metge i fent passejades amb altres pacients.

A mesura que Teresa es recupera, comença a interessar-se pel Dr. Pierre, uns sentiments que ell també se li comencen a despertar. La mare de Pierre, observant el seu fill dedicat en excés a la feina, l'anima a buscar una esposa. Pierre, tot i la seva dedicació professional,

li confessa l'arribada d'una nova pacient, Teresa, una jove amb un pulmó fet malbé, però que havia millorat notablement des de l'ingrés. La mare de Pierre, perspicàcia, comença a sospitar de la relació. Teresa i Pierre comencen a tenir llargues converses amb l'excusa de les revisions mèdiques i s'enforteixen els seus sentiments mutus, tot i que Teresa se sent culpable per no haver-ho revelat al seu pare.

El que Teresa ignora és el sacrifici que el seu pare està fent per pagar el sanatori. Denís viu en la penúria, amb prou feines té per menjar i evita despeses innecessàries per destinar tots els seus ingressos al tractament de la seva filla. Un dia, davant la petició de Teresa que la visiti, Denís, amb ganes de veure-la, agafa diners de la caixa de l'empresa de Bennet amb la intenció de retornar-los. El seu cap li concedeix una setmana lliure i li dona diners per si els necessita. Denís informa a Teresa per carta de la seva visita.

L'arribada de Denís a Font-Romeu és emotiva. Després d'una llarga abraçada amb la seva filla, parla amb el Dr. Pierre, qui l'informa que la recuperació de Teresa encara trigarà i que haurà de continuar ingressada. Denís percep l'enamorament de Pierre per la seva filla i no ho veu amb mals ulls. Abans de marxar, Denís paga el que devia al sanatori amb els diners "prestats" de Bennet. Teresa li demana que torni aviat, però ell li respon que la feina no li permetrà. De tornada a Tolosa, és ben rebut per tothom.

La salut de Teresa continua millorant i amb ella les seves necessitats: demana més diners al seu pare per a roba, regals i excursions. Denís, ja habituat a la pràctica, comença a agafar diners de la caixa de Bennet amb més freqüència. Però un dia, Teresa s'estranya de no rebre una carta del seu pare i, preocupada, ho comenta a Pierre. És en aquest moment que Pierre li confessa el seu amor, i Teresa el correspon. Quan s'han declarat l'un a l'altre, Pierre ha d'atendre una pacient de pressa i corrents. Li demana a Teresa que llegeixi un diari mentre ell no hi és. En agafar el diari, Teresa s'horroritza i es desmaia.

Al diari, Teresa descobreix la notícia que el seu pare ha estat empresonat per robar diners a l'empresa de Bennet. Incrèdula, torna a casa per intentar arreglar la situació. Allà, la portera l'informa que ha de treure totes les seves pertinences perquè els prendran el pis. Més tard, Bennet arriba amb dos homes per buscar proves contra Denís. No troben res, ja que Teresa ha amagat un quadern que conté la confessió del seu pare. Un cop marxen, Bennet li revela a Teresa que no va ser ell qui va denunciar el seu pare, sinó la justícia. Teresa li mostra el quadern, on Denís explica que va robar per amor a la seva filla. Bennet li aconsella cremar-lo i ajudar el seu pare a recuperar el camí de l'honestedat, confessant

que la situació l'ha afectat profundament, ja que confiava molt en Denís i el vol tornar a tenir com a treballador.

Mentrestant, Pierre se sent culpable per haver deixat Teresa sola en aquests moments difícils. Parla amb la seva mare i decideix anar a ajudar-la. Un cop allí, li demana matrimoni, i l'endemà, Denís és alliberat. Pierre considera oportú pagar el deute a Bennet, ja que el pare de la seva estimada havia destinat una gran quantitat de diners al sanatori per recuperar la salut de la seva filla. Així ho fa, però Bennet, en un gest sorprenent, retorna els diners a Denís i, a més, decideix fer a Denís soci del seu negoci. Aquesta notícia porta una immensa alegria a la família. Teresa i Pierre es casen i, al cap d'un temps, tenen un fill.

7.9 Quadre comparatiu

Un cop feta la descripció de les obres seleccionades, farem una anàlisi esquemàtica amb l'objectiu de destacar-ne les característiques més rellevants.

A continuació, es presenta la Taula 1, que recull les dades de les vuit obres analitzades. Aquesta taula s'organitza en cinc apartats: els títols, la localització, els temes, els personatges i el desenllaç. La seva finalitat és oferir una visió sintètica de les obres, que ens permetrà extreure'n posteriorment uns resultats.

Taula 1: Anàlisi de les obres treballades

TÍTOLS	LOCALITZACIÓ	TEMES	PERSONATGES	DESENLLAÇ
“Amb el cor no s’hi juga”	Barcelona	Conflicte entre valors tradicionals i temptacions del món modern.	Presenta la complexitat i defectes dels personatges masculins (Feliu, inconstant i superficial; Rossell, traït i tràgic), allunyant-se dels herois idealitzats de la novel·la rosa.	Final agredolç
“Per sí o per no val més casada”	Barcelona	L’amor sincer xoca amb les convencions socials i les diferències de classe.	Els personatges mostren una evolució i un realisme: Florència deixa de ser capritxosa, el pintor personifica la dignitat malgrat la seva humilitat. El pare, Tomàs, passa de patriarcal a reflexiu.	Final feliç
“La puntaire”	Arenys de Mar i l’Havana	La fidelitat amorosa i la traïció amb una crítica al somni americà i a la figura de l’indiano.	La traïció de Pere Màrtir, que prioritza l’ambició per sobre l’amor, subverteix la figura de l’heroi romàntic, provocant el dolor d’Agnès i desmitificant l’amor idealitzat.	Final tràgic
“L’enyorament”	Arenys de Mar i l’Havana	La culpa i la redempció a través del sofriment i la guerra.	Centrada en la redempció tràgica de Pere Màrtir a través del sofriment i la guerra, en lloc de la felicitat romàntica, i Tula, un personatge trencat que s’aboca al suïcidi.	Final agredolç
“També les alzines ploren”	Palafrugell, Barcelona i Alemanya	L’amor condicionat per les aparences i la maduració que condueix a l’acceptació d’un mateix i de l’altre.	Els personatges principals, Augusta i Fruitós, mostren una maduració que accepta les imperfeccions i la realitat, lluny de passions idealitzades, donant com a resultat un matrimoni basat en la reconciliació.	Final feliç
“La família dels Esteves”	Sabadell i Barcelona	El conflicte entre sentiments i convencions socials (amor, matrimoni, negoci familiar).	Personatges complexos, com la Laia, que passa de promesa traïda a líder familiar, acaben prioritant els sentiments autèntics i la reconciliació per sobre les imposicions socials i econòmiques.	Final agredolç
“La noia que trobà un príncep”	Viena	El conflicte entre l’amor i el deure.	Els protagonistes posen en relleu el xoc de classes i la puresa dels sentiments enfront de les aparences i les imposicions de la noblesa, oferint una visió més realista.	Final tràgic
“Com estimen els pares”	Tolosa i Font-Romeu	L’amor incondicional dels pares pels seus fills que els empeny a fer coses que mai no farien.	Els personatges es caracteritzen pel sacrifici patern i la redempció moral (Denís, que roba per amor), allunyant-se de la trama purament romàntica per explorar dilemes ètics profunds.	Final feliç

Font: Elaboració pròpia a partir de les obres d’Almerich i Sellarés, LL. (1926-1930).

Després d'elaborar el quadre comparatiu de les vuit obres analitzades, s'observa la singularitat de Clovis Eimeric dins del panorama de la novel·la rosa, si es tenen en compte les característiques principals del gènere. Tot i ser considerades literatura de consum, aquestes obres tenien una clara intenció literària i buscaven modernitzar el gènere.

Les novel·les de Clovis aborden una àmplia varietat de temes i escenaris, per tal d'oferir al lector una experiència rica i diversa. A diferència dels tòpics habituals de la novel·la rosa, l'autor innova en els temes tractats, acostant-se sovint a un realisme més marcat, sempre salvant les distàncies. Els seus personatges no sempre són idealitzats, sinó que moltes vegades es presenten amb els seus defectes i complexitats.

Un aspecte rellevant és que no totes les seves obres acaben amb un final feliç convencional, de vegades acaben amb un desenllaç que convida a la reflexió per part del lector. A més, cal subratllar que la majoria de les seves novel·les no transcorren a Catalunya sinó que estan ambientades a l'estranger. Aquesta elecció respon a la seva intenció d'atreure un públic amb una certa formació cultural que valorava l'exòtic i la diversitat. Al mateix temps, però, la filla de l'escriptor destaca que Clovis tenia clar que volia oferir una col·lecció pensada tant per les noies que estudiaven com per a les que treballaven, sense excloure cap perfil lector.

En algunes obres, Eimeric parteix d'arguments que ja existeixen, com és el cas de *La puntaire*, reelaborant-los en format de novel·la. El seu èxit, en gran part, és gràcies a la seva habilitat per construir trames i descriure personatges mentre ofereix als lectors històries entretingudes i captivadores.

Finalment, des del punt de vista literari, després d'analitzar algunes de les seves obres, es pot constatar que posseeixen un cert valor literari, tot i que les seves ambicions en aquest sentit fossin modestes.

8. CONCLUSIONS

Aquest treball ha tingut com a objectiu principal la tasca de contextualitzar històricament i culturalment la col·lecció Biblioteca Damisel·la. L'objectiu fonamental ha estat situar-la dins el marc de la Catalunya de principis del segle XX, concretament durant la dictadura de Primo de Rivera, un període marcat per la vigència del Noucentisme i per significatives transformacions socials.

Durant el primer terç del segle XX, el català va iniciar un procés de recuperació després d'un llarg període de minorització imposada. A més, va esdevenir un element clau en el context tens de la nova societat de masses. És rellevant destacar que la literatura moderna en català es va recuperar durant la Renaixença, i gràcies a aquest moment de revifalla, durant els anys següents el català va poder superar dificultats com la repressió, la diglòssia, etc.

En cap moment no s'ha pretès dur a terme una anàlisi literària exhaustiva, sinó més aviat d'oferir una aproximació descriptiva i contextual a una producció sovint oblidada dins del cànon literari català, posant-la en valor des d'una perspectiva històrica i cultural.

S'ha pogut constatar la importància del paper que va tenir la col·lecció en el procés de normalització literària i lingüística del català. L'existència i la difusió d'aquesta col·lecció, evidenciada per un elevat nombre de vendes (en el cas de *La puntaire*, el títol de més èxit, es van vendre com a mínim 60.000 exemplars, i fou traduït com *La novia del emigrante*.), van contribuir significativament a consolidar l'ús de la llengua en un gènere popular i accessible. D'aquesta manera, es va afavorir la seva presència en l'imaginari col·lectiu del moment i la seva acceptació com a vehicle de creació literària més enllà dels cercles més cultes.

Paral·lelament, l'aproximació biogràfica a la figura de Clovis Eimeric ha estat fonamental per comprendre les motivacions subjacents a la creació d'aquesta col·lecció de novel·la rosa en català. Eimeric va detectar un buit important en la narrativa sentimental adreçada al públic femení. Segons la seva percepció, les trames d'altres autors de novel·la rosa s'allunyaven massa de la realitat i s'adreçaven a un perfil molt concret de noia sense estudis. La seva proposta era diferent: volia oferir trames més properes a les vivències de noies amb una certa formació i que havien vist món, però mantenint un estil senzill i accessible que permetés arribar a un públic més ampli. D'aquesta manera, combinava temes variadíssims i moderns amb un llenguatge clar, per cridar l'atenció tant de les

lectores cultes com de les que tenien menys formació. Així mateix, l'estudi de la seva trajectòria professional ha permès aclarir per què la col·lecció es va interrompre el 1930: la seva decisió de dedicar-se exclusivament al periodisme va marcar el final d'aquest projecte editorial.

Després d'analitzar cada llibre de forma individualitzada, s'ha elaborat un quadre que sintetitza les dades de totes les obres. Aquesta taula no només ha permès valorar la col·lecció des d'un punt de vista intern, sinó que ha estat crucial per destacar la singularitat de Clovis dins del panorama de la novel·la rosa, prenent com a referència les característiques principals del gènere.

Gràcies a aquesta comparativa, s'ha pogut constatar que Clovis és un autor més original i obert respecte a altres autors de novel·la rosa com Josep M. Folch i Torres. La seva obra es distingeix per tractar temes menys convencionals, presentar personatges que, lluny de ser ideals, mostren els seus defectes, i no totes les històries acaben amb un final feliç. A més, les seves trames se situen fora de les fronteres catalanes, amb algunes obres ambientades a l'estranger.

Tot i els resultats obtinguts, cal assenyalar alguna de les limitacions amb què m'he trobat durant la recerca. Principalment, elaborar una biografia exhaustiva de Clovis Eimeric ha estat una tasca complexa a causa de la poca informació disponible sobre l'autor en les fonts documentals consultades. De la mateixa manera, la informació específica sobre la col·lecció Biblioteca Damisel·la també s'ha mostrat limitada, i ha dificultat una anàlisi més profunda en certs aspectes.

En resum, doncs, es pot afirmar que malgrat el context de repressió política i censura, el català era una llengua viva que començava a recuperar espais dins l'edició comercial i que col·leccions com la Biblioteca Damisel·la, de Lluís Almerich, són una mostra clara d'aquesta normalització literària i de la vitalitat del català en l'època.

Així mateix, aquest treball vol reivindicar la necessitat que la literatura s'obri a estudiar altres tipus de gèneres que, tot i no ser sempre ben considerats pel cànon literari tradicional, són molt enriquidors per a la comprensió del panorama cultural. Aquesta línia de recerca és fonamental per a una millor comprensió de la producció cultural catalana i requereix més investigació futura.

9. BIBLIOGRAFIA

- A.A.P. (9/2/1982). Centenari de l'escriptor Almerich «Clovis Eimeric». *Avui*, núm. 1784, p.32.
- ALMERICH I SELLARÉS, Ll. (1926). *Amb el cor no s'hi juga*. Barcelona: Editorial Pegaso.
- ALMERICH I SELLARÉS, Ll. (1926). *Per si o per no, val més casada*. Barcelona: Editorial Pegaso.
- ALMERICH I SELLARÉS, Ll. (1926). *La puntaire*. Barcelona: Editorial Pegaso.
- ALMERICH I SELLARÉS, Ll. (1926). *L'enyorament*. Barcelona: Editorial Pegaso.
- ALMERICH I SELLARÉS, Ll. (1927). *També les alzines ploren*. Barcelona: Editorial Mentora
- ALMERICH I SELLARÉS, Ll. (1927). *La família dels Esteves*. Barcelona: Edicions Clovis.
- ALMERICH I SELLARÉS, Ll. (1928). *La noia que trobà un príncep*. Barcelona: Editorial Pegaso.
- ALMERICH I SELLARÉS, Ll. (1930). *Com estimen els pares*. Barcelona: Editorial Favencia.
- BACARDÍ I TOMÀS, M. I ESTANY MORROS, I. (2006). *El Quixot en català*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- BALCELLS I GONZÁLEZ, A. (2015). *La Mancomunitat de Catalunya (1914): simposi del centenari*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- CHUMILLAS COROMINA, J. (2013). *Recepción editorial en Cataluña de la obra de Jules Verne durante la primera dictadura del siglo XX (1923-1930)*. Dins Sagrario María Pilar Tresaco Belio (coord.), Javier Vicente Pérez (coord.) i Mª Lourdes Cadena Monllor (coord.). *De Julio Verne a la actualidad: la palabra y la tierra*. Universidad de Saragossa.
- COLL I AMARGÓS, J. I LLORENS I VILA, J. (2000). *Els quadres del primer catalanisme polític, 1882-1900*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- ESPINET I BURUNAT, F. (1997). *Notícia, imatge, simulacre: la recepció de la societat de comunicació de masses a Catalunya, de 1888 a 1939*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona.

- ESPINET I BURUNAT, F. I TRESSERRAS I GAJU, J.M. (1999). *La gènesi de la societat de masses a Catalunya, 1888-1939*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona.
- FABRE I FORNAGUERA, J. (2014). *Investigadors i divulgadors. El barcelonisme, història i anècdota durant el primer franquisme*. Barcelona: Barcelona quaderns d'història.
- FERRANDO FRANCÉS, A. I NICOLÁS AMORÓS, M. (2011). *Història de la Llengua Catalana*. Barcelona: Editorial UOC.
- FUENTES CODERA, M. (2014). *España en la Primera Guerra Mundial: una movilización cultural*. Madrid: Ediciones Akal.
- GONZÁLEZ AGÀPITO, J. (2002). *Tradició i renovació pedagògica, 1898-1939: història de l'educació: Catalunya. Illes Balears, País Valencià*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- LLADONOSA LATORRE, M. (2013). *La construcció de la catalanitat. Evolució de la concepció d'identitat nacional a Catalunya 1860-1990*. Lleida: Universitat de Lleida.
- LLANAS I PONT, M. I AYATS COROMINA, M. (2005). *L'edició a Catalunya: el segle XX (fins a 1939)*. Barcelona: Història de l'edició a Catalunya.
- MAÑÀ TERRÉ, T. (2004). *Les altres revistes infantils: "La Marinada" i "Jordi"*. Simposi: "En Patufet", cent anys: la revista i el seu impacte. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- MARTÍ I BERTRAN, P. (2007). "El minyó del cop de puny": una novel·la juvenil de la dècada de 1920. *Revista de Catalunya*, núm. 226, p. 79-101.
- PÉREZ VALLVERDÚ, E. (2010). *La literatura infantil i juvenil de Josep Maria Folch i Torres*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- PI I VENDRELL, N. (1986). *Bibliografia de la novel·la sentimental publicada en català entre 1924 i 1938*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- REAL I MERCADAL, N. (2006). *Dona i literatura a la Catalunya de preguerra*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- ROIG I ROSSICH, J.M. (1992). *La dictadura de Primo de Rivera a Catalunya: un assaig de repressió cultural*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

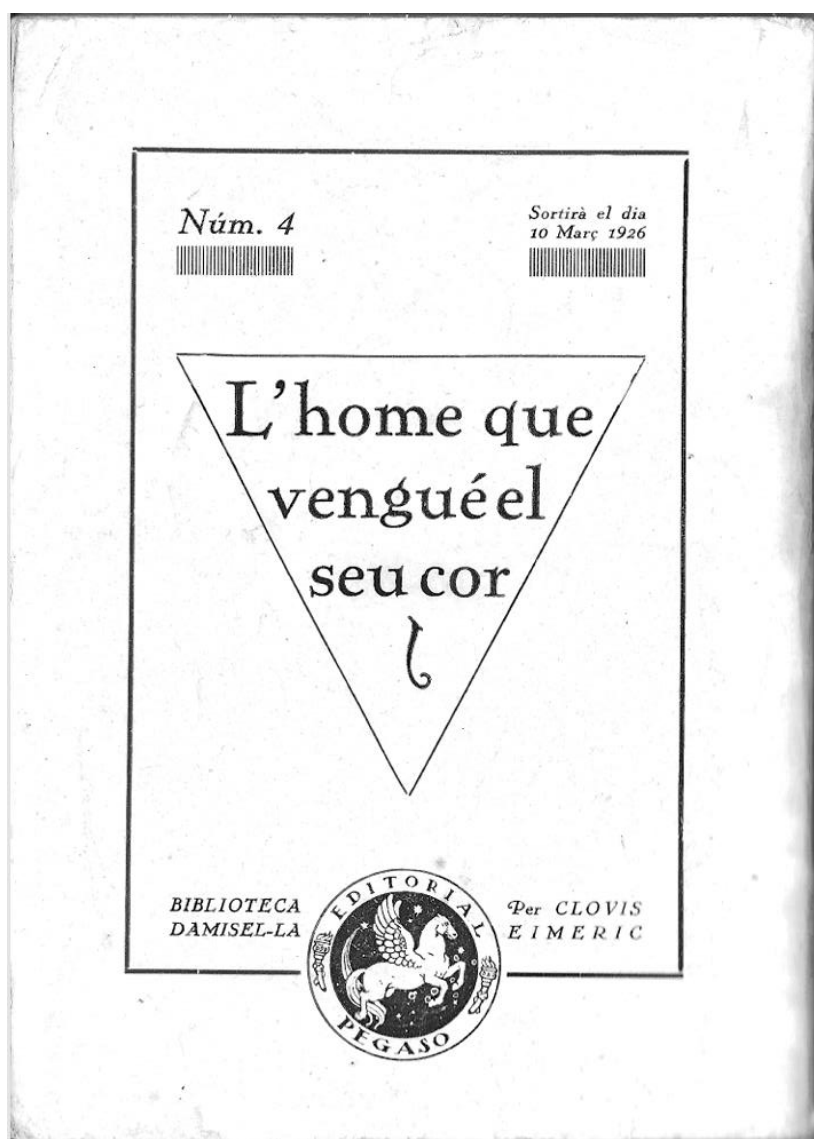
10. ANNEXOS

ANNEX 1: Il·lustració interior a la novel·la *Més valenta que un home*, número 6.

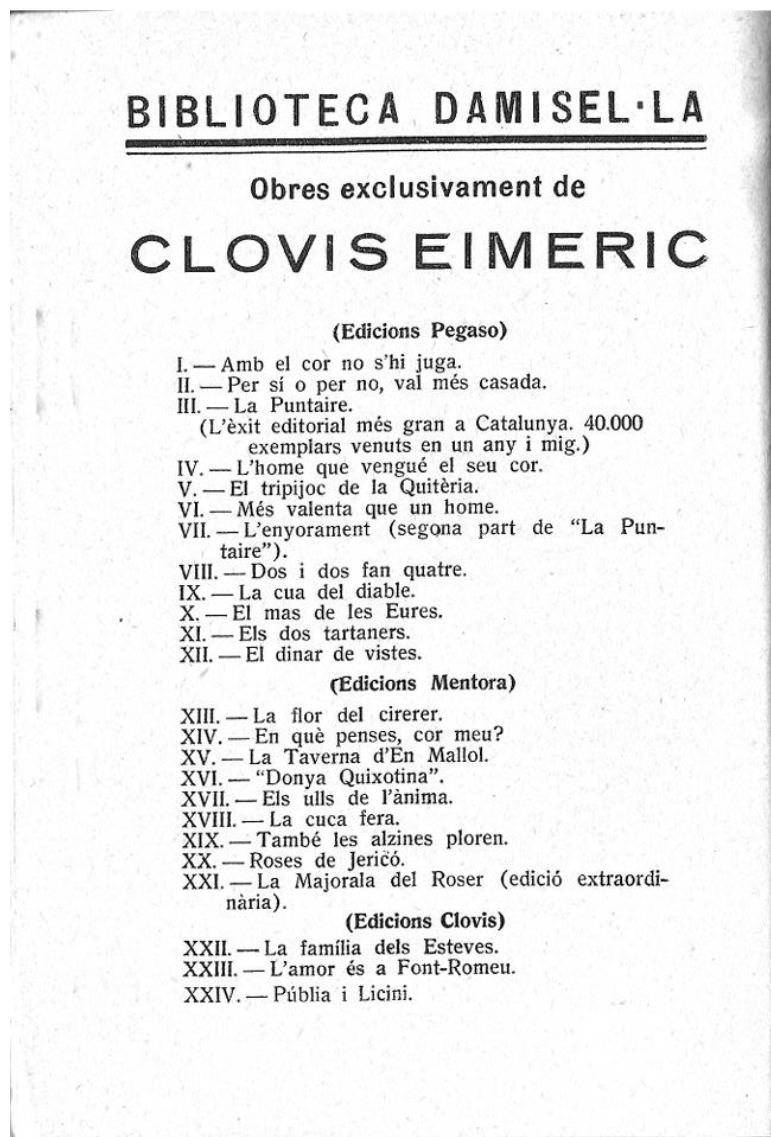

Arribà sense avis, mig més abans del que havia promès.

ANNEX 2: Anunci del títol següent de la col·lecció a la novel·la *La puntaire*, número 3.

ANNEX 3: Llistat dels números publicats fins al moment, a la novel·la *Públia i Licini*, número 24.

ANNEX 4: Títols de Clovis Eimeric: Biblioteca Damisel·la, teatre, traduccions, etc.

Va escriure 41 títols de la col·lecció «Damisel·la»

Ed. Pegaso:

- 1 - Amb el cor no s'hi juga - 1926.
- 2 - Per si o per no, val més casada - 1926.
- 3 - La puntaire - 1926.
- 4 - L'home que vengué el seu cor - 1926.
- 5 - El tripijoc de la Quitèria - 1926.
- 6 - Més valenta que un home - 1926.
- 7 - L'enyorament - 1926.
- 8 - Dos i dos fan quatre - 1926.
- 9 - La cua del diable - 1926.
- 10 - El mas de les eures - 1926.
- 11 - Els dos tartaners - 1926.
- 12 - Els dinar de vistes - 1926.

Ed. Mentora:

- 13 - La flor del cirerer - 1927.
- 14 - En què penses, cor meu? - 1927.
- 15 - La taverna d'en Mallol - 1927.
- 16 - Donya Quixotina - 1927.
- 17 - Els ulls de l'ànima - 1927.
- 18 - La Cuca-fera - 1927.
- 19 - També les alzines ploren - 1927.
- 20 - Roses de Jericó - 1927.
- 21 - La majorala del Roser - 1927.

Ed. Clovis:

- 22 - La família dels Esteves - 1927.
- 23 - L'amor és a Font-romeu - 1927.

- 24 - Púbia i Licini - 1927.
- 25 - La mestressa nova - 1927.
- 26 - Pometa camosina - 1928.
- 27 - La bolxevica - 1928.
- 28 - El milionari del Pubet - 1928.
- 29 - D'aquesta aigua no en beuré - 1928.
- 30 - El reiet de casa - 1928.

Ed. Pegaso:

- 31 - La noia que trobà un príncep - 1928.
- 32 - Per l'amor, ni claus ni reixes - 1928.
- 33 - L'amic Peter - 1929.
- 34 - La reina maca - 1929.
- 35 - L'hereu Riera - 1929.
- 36 - El veritable amor - 1929.

Ed. Favència:

- 37 - El tramvia 930 - 1930.
- 38 - Els homes de negocis - 1930.
- 39 - Com estimen els pares - 1930.
- 40 - Lorelei - 1930.
- 41 - L'encís de la Bellaterra - 1930.

Altres llibres en català:

- El cor és un infant - Col. Jordi - Llibreria L'Escon - Barna. 1928.
La comtesseta de Bellrepòs - La Novel·la Nostra - Ed. Garrofé - 1924.

El fum sempre respira - Col. Mon Tresor.
La muller del prohom - Bib. Regina - Ed. Bosch.
El cavaller de la Creu - Mentora - 1927.
El minyó del cop-de-puny - Joventut - 1934.
La nit de Sant Joan - Mentora - 1930.

Teatre:

Rosella - 1908.
El vi trist - 1921.
La puntaire - 1927.
Mestre gat o el gat amb botes - 1927 (Calendari d'en Clovis-1928).
La creu de sant Jordi - 1926 o 27 (La escena catalana).
L'alegria de fer bé - 1933 - Bib. Pop. Teatre Catòlic - Ed. Balmes.
L'esglesia vella - Bib. Pop. Teatre Catòlic - 1952.
L'estel de Natzalet - 1934..

Traduccions:

La volta al món en vuitanta dies - Ed. Mentora - 1926.
en castellà:
ISA-BEL-Giuseppe Fanciulli-Reguera-1944.
NAMI-KO-Kenjiro Tokutomi-Reguera-1945.
EDUARDO Y ESTELINA-Lucien Bonaparte-Reguera-1946.

ANNEX 5: Reproducció del començament de la novel·la següent a la novel·la *Amb el cor no s'hi juga*, número 1.

Començament de la novel·la que
publicarà el segon volúm de la
BIBLIOTECA DAMISELLA

Per sí o per nó, val més casada

1

LES CONVICCIONS DE LA FLORENCIA

A CLOFAT en la flonja butaca de domàs rosa, encarat a l'ampullissim finestral del «fumoïr», l'acabalat banquer Tomàs Giralbé, de la casa Giralbé, Mestall i C., contemplava l'espiral blavissenca del seu havana, que, en pujar espais amunt, s'estenia suaument per la saleta. No dormia ni estava despert; tenia simplement l'esperit en estat de bacaina, en espera d'una bona digestió.

La Florència, sa filla, també en estat de repós, llegia una novel·leta de l'escriptor preferit de les dones catalanes, Josep Maria Folch i Torres.

Lluny, cap a la banda del menjador, s'oïa soroll de pisa i dringar de coberts; era el servei que recollia la vaixel·la i desparava la taula.

El «fumoïr», una estança xica i rodona, tapiçada de seda valenciana teixida a Múla, amb el sostre eburni, les butaques farrides de coixins de totes menes i estils, restava silenciós, sens altra remor que el bleix de les dues persones tan dolçament enfeinades. Unes estampes angleses, cridaneres de color

I N D E X

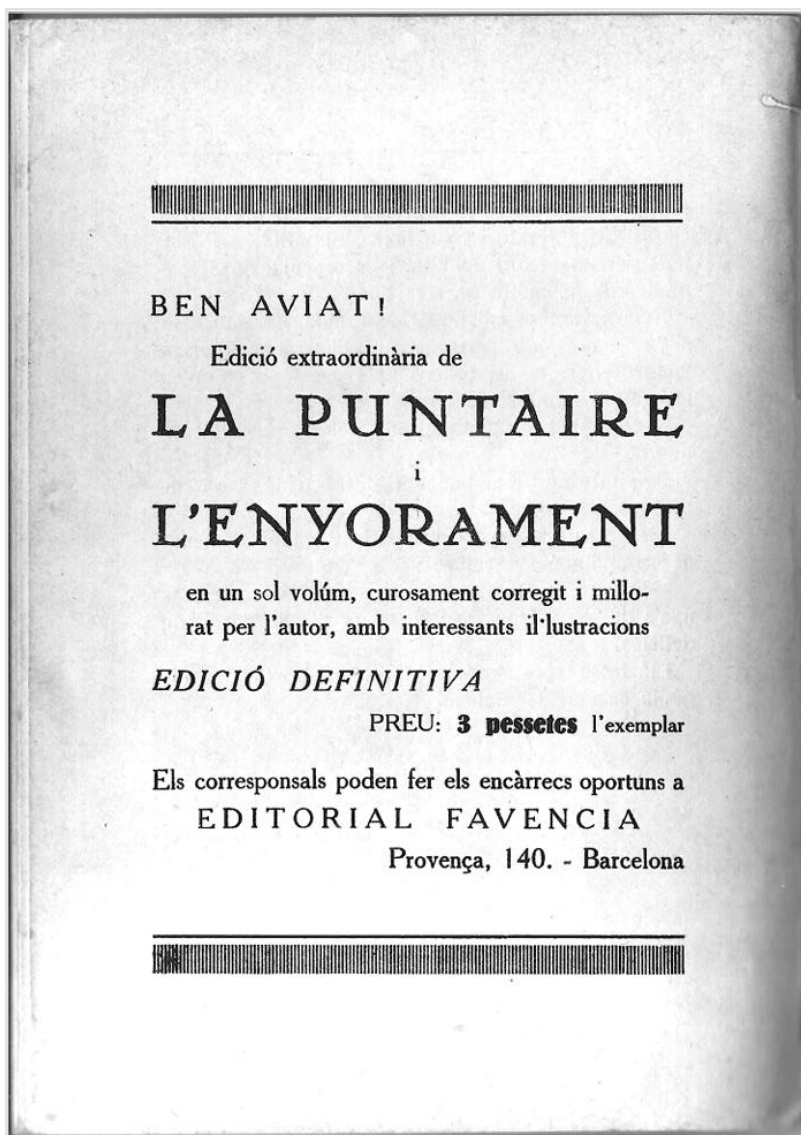
<u>Capítols</u>	<u>Pàgna.</u>
I. El preceptor Enric Romeu.	7
II. Les vacil·lacions d'Enric Romeu.	19
III. Les preocupacions del preceptor	27
IV. El retorn de Carles	37
V. Precaucions inútils	48
VI. El festeig de Carles i Fina.	58
VII. La missió del baró D'Altenberg.	68
VIII. L'heroica resignació.	81
Epíleg	92

PROLEG

Llegint una vegada una vella comèdia veneciana, em semblà el tema tan barceloní, tan de casa, que no vaig saber resistir la temptació de portar-lo a la nostra escena. Ho acollí un èxit falaguer. Avui, a pres de moltes amistats, m'he decidit a convertir la comèdia en novel·la, convençut que els personatges, autèntics, coneguts personatges que jo he vist pels carrers de l'Hospital, Carme i Boqueria — els tres carrers típics del botiguerisme barceloní —, en la narració havien de guanyar.

Ací els teniu, i si no us semblen prou reals, prou vius, no els en féu pagar els plats trencats, car l'únic culpable serà la meva poca traça i la meva manca d'enginy per a donar-los la vida que en la comèdia tenien i que jo els havia descobert.

C. E.

ANNEX 9: Anuncis d'altres títols o col·leccions de la mateixa editorial a la novel·la
També les alzines ploren, número 19.

BIBLIOTECA NEUS

LA PASSATGERA, per *Guý de Chantepleure*. 2'00 ptes.
REGINA ORLÍS, per *Henri Ardel* . . . 2'00 »
EL ROSARI, per *Florence L. Barclay* . . 2'00 »
PROMESA, per *Berta Ruck*. 2'00 »
EL SECRET DE LA TIETA, per *Eugènia Marlitt* 2'50 ptes.
EL TALISMÀ DE LA PRINCESA, per *H. Courths-Mahler* 2'50 ptas.
TRES CORS EN DANSA, per *Berta Ruck* . 2'50 »

Trobareu aquestes novel·les en
llibreries i quioscos i podeu
també demanar-les directament a

EDITORIAL MENTORA, S. A.
ROSSELLÓ, 154 - BARCELONA

Periodista, autor dramàtic i de novel·les rosa

Centenari de l'escriptor Almerich, «Clovis Eimeric»

El periodista, novel·lista i autor dramàtic Lluís Almerich i Sellarès, que popularitzà el pseudònim «Clovis Eimeric», va néixer avui fa cent anys a Barcelona. Autor oblidat pel públic i per les editorials, aconseguí, en el seu temps, donar una gran difusió a les seves obres gràcies a la fundació de col·leccions de novel·les rosa. De «La Puntaire» va vendre 60.000 exemplars. La seva filla Augusta n'ha fet per a l'AVUI una biografia completa

Lluís Almerich i Sellarès

Ara fa cent anys que, en el barri de Santa Maria, el 9 de febrer del 1882, d'una família molt humil, naixia Lluís Almerich i Sellarès. La seva mare era neboda del pare Claret i per això Lluís Almerich té uns trets fisonòmics molt semblants als del sant.

Bon minyó, va al col·legi molt poc temps, ja que el mestre, quan ell té nou anys, diu que ja no sap què més ensenyar-li.

A més, mor el seu pare i, per ajudar la seva mare, prefereix posar-se a treballar.

Entra en un magatzem de robes, però ell no té més que un sol delit, i, com sempre deia, és un «letraferit» i aprofita totes les hores que pot per a llegir tot el que li cau a les mans i ben aviat escriu.

Als deu anys li publiquen uns epigrames a «La barretina», com ell recorda a l'autobi-

ografia que es publica a «Els Homes d'En Patufet». Més tard, als tretze anys, envia un article a «La Vanguardia» i l'hi publiquen. A partir d'aquest moment, no para d'escriure i comença la seva vida de periodista.

Als disset anys entra de redactor a «La Opinió de Catalunya» i al suplement del mateix periòdic, que amb el nom de «Setmana Catalana» va sortir només unes setmanes.

Després, entra a «Poble Català». És a partir del 1906 que passa a dirigir «El Pallaresa», a Lleida, i el 1907 ve a Barcelona a casar-se, però torna a Lleida, ciutat a la qual —com ell deia— s'entra plorant i se'n surt plorant. Allí coneix, i hi fa amistat, homes com Macià, Mias, Sol, Agelet, etc., que retrobaria a la Generalitat el dia de la proclamació de la primera República.

A partir del 1909 torna a ésser a Barcelona, on treballa en diversos periòdics. La seva feina, en la qual és incansable, el mena sempre on es produeix la polèmica. És un fervent enamorat del teatre i, a més de fer crítica teatral, comença també el gènere. A Lleida li premien *Roseño*, comèdia en tres actes; a Barcelona, al *Romeo*, estrena *El vi trist*. Al cel mai no hi manca un núvol... A Reus li premien i estrenen *El diable ha pres mal*, amb gran èxit.

Treballa també a «Las Noticias» i durant la primera guerra mundial publica la revista «Germania», que dirigeix al mateix temps.

Des del 1920 passa a treballar al «Diario del Comercio», que dirigeix a partir del 1922.

Però amb el «Patufet» és quan es fa popular el pseudònim de «Clovis Eimeric», que

sempre més utilitzarà en el camp de la literatura i que tant per les faules com pels contes serà sempre recordat.

Les seves faules, anys més tard, figuraran en un llibre de faules, recull dels millors faulistes mundials.

Comença també, el 1920, la col·lecció de novel·les anomenada «Damsel·la», en què, entre moltes altres obres, publica *La puntaire* i més tard *L'empurament*, que era una segona part de la primera. *La puntaire* va assolir tal èxit que se'n van arribar a vendre 60.000 exemplars. La fama va arribar a l'altra banda del mar, on se'n va editar una traducció amb el nom de *La novia del emigrante*. En realitat, mancava una col·lecció sencera, que tothom pogués llegir, amb temes variadíssims i moderns. Tant llegien les seves novel·les les noies que estudiaven com les que treballaven...

No cal dir que l'èxit de la novel·la es reproduï en passar al teatre, creada per Maria Vila i Josep Sempere.

Dotat d'una gran facilitat de ploma, va utilitzar molts altres pseudònims («H. Mariceo», «Macià Floris», Lluís Sellarès», «Lluís Manrique»...) cap, però, no va poder superar el «Clovis Eimeric».

Fa teatre per a infants, que estrena al *Romeo*, i novel·les també per a infants, com *El gar amb botes*, *El cavaller de la Creu*, *La nit de Sant Joan* i *El mirall del cop de puny*, que varen tenir un gran èxit i que han estat reeditades.

L'any 1928 comença a treballar a «El Dia Gráfico» i poc més tard passa a «La Noche», de la qual serà subdirector fins al final de la guerra, moment

en què desapareix el diari i Lluís Almerich es empresona, perquè no va fer cas de l'amic Rovira i Virgili, que li recomanava que marxés cap a l'exili.

De fet, la pitjor condemna fou no poder escriure a cap diari i no poder signar amb el seu nom ni amb el de Clovis.

Aleshores, per poder sostenir la família, escriu per a Editorial Juventud unes biografies, entre elles *Pizarro*, que signa amb el pseudònim «Luis Manrique». Més tard, l'editor Angel Mallà li edita unes monografies històriques de Catalunya, que comencen escrites en castellà, tals com *Tradiciones de Barcelona*, *El hostal, la fonda, la taberna i el cafè en la vida barcelonesa*, *La Rambla de Barcelona*, *Barcelona i el mar*, *Los viejos rincones de mi ciudad*, tots ells exhaurits i algun reeditat.

Per fi apareix, ja en català, *Els castells de Catalunya i Història dels carrers de la Barcelona seixent*. L'última obra que es publica, l'any 1953, després de la mort de Lluís Almerich, és *Història nova d'un carrer vell*, dedicada al carrer de Petritxol, en el cinquè centenari de la fundació de l'església del Pi.

Home honest, bo, d'un caràcter inefable, que tots els qui el varen tractar no oblidaran mai. Bon conservador, d'una cultura molt àmplia, tot i que fou un autodidacte, mestre de periodistes —com han reconegut els qui es formaren al seu costat—, escoltar-lo contar anècdotes i fets històrics constituïa un plaer que només congueren els qui varen tenir el goig de la seva amistat.

A. A. P.

Portada de la seva novel·la «La puntaire»

El pseudònim «Clovis Eimeric» el popularitza al «Patufet»

ANNEX 11: Catàleg Editorial Mentora.

581

LLIBRES CATALANS

Reconeguda la personalitat de Catalunya i essent ja un fet l'oficialitat del seu idioma, cal treballar amb delit per a intensificar la difusió dels nostres llibres. Vegeu les obres publicades per *Edicions Mentora*, d'acord amb les normes de l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS.

Fixeu-vos bé amb les darreres novetats d'EDICIONS MENTORA

LLIBRES EN CATALÀ

Formen un aplec extraordinàriament interessant, que no pot faltar en la biblioteca de les persones amants de la nostra literatura i de la llengua catalana.

EDICIONS MENTORA
Provença, 101 - BARCELONA

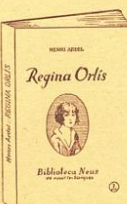
ACABEN DE SORTIR

ELS CONSCIENTS. - EL COR DEL POBLE, precedit d'EL POETA DELS HUMILS, de Joan Maragall 5' - ptes.
LA TIETA CLAUDINA, per Prudenci Bertrana 4' - ptes.
ELS EMIGRANTS. - LA FESTA DELS OCELLS, precedit d'ESTUDI CRÍTIC, d'Ambrós Cerdon 5' - ptes.

EN PREPARACIÓ

CATALUNYA A LES MARS, per Gonçal de Reparaz (fill).

BIBLIOTECA NEUS

... LA PASSATGERA, per Guy Chantepleure . 2'50 ptes.
... REGINA ORLIS, per Henri Ardel . . . 2'50 *
... EL ROSARI, per Florence L. Barclay . . 2'50 *
... PROMESA, per Berta Ruck 2'50 *
... EL SECRET DE LA TIETA, per Eugènia Marlitt 2'50 *
... EL TALISMÀ DE LA PRINCESA, per H. Courta Mahler 2'50 *
... TRES CORS EN DANSA, per B. Ruck . 2'50 *
... LA MISSIÓ DE JOSEFINA, per M. Maryan 2'50 *
... LA MINYONA DEL MAS, per Eugènia Marlitt 2'50 *

BIBLIOTECA DAMISEL·LA

NOVEL·LES DE CLOVIS EIMERIC. Una pesseta volum

... LA FLOR DEL CIRERER
... EN QUÈ PENSES COR MEU?
... LA TAVERNA D'EN MALLOL
... DONYA QUIXOTINA
... ELS ULLS DE L'ÀNIMA
... LA CUCA-FERA
... TAMBÉ LES ALZINES PLOREN
... ROSES DE JERICÓ
... LA MAJORALA DEL ROSER. Extraordinari, 2 ptes.

EDITORIAL JUVENTUD, S. A. - PROVENÇA, 216. - BARCELONA

LLIBRES PER A NOIS

Religat cartró, llom de tela i cobertes a quatre colors
Il·lustracions dels més prestigiosos dibuixants

- ... Lau o les aventures d'un aprenent de pilot, per Carles Soldevila, il·lustracions de Joan G. Junceda Ptes. 3'50
... El Cavaller de la Creu, per Clovis Eimerie, il·lustracions en color de Joan G. Junceda Ptes. 3'50
... La Ventafoos, per Josep M.ª Folch i Torres, il·lustracions en color de Joan G. Junceda Ptes. 3'50
... La Rosa i l'Anell, per W. M. Thackeray, Traducció de Josep Carner, il·lustracions en color de Joan d'Ivori Ptes. 3'50
... Alícia en terra de Maravelles, per Lewis Carroll, Traducció de Josep Carner, il·lustracions a dos colors de Lola Anglada . . 5' -
... La Illa del Tresor, per Robert L. Stevenson, il·lustracions de Yorik Ptes. 5' -
... La volta al Món en vuitanta dies, per Juli Verne, il·lustracions de J. Boquet Ptes. 3'50
... La Illa misteriosa, per Juli Verne, il·lustracions de J. Boquet Ptes. 5' -
... Aua de les bèsties, per J. Macaya . . . 2' -

BIBLIOTECA EUROPA

Autors catalans i traduccions prestigioses
de les millors novel·les

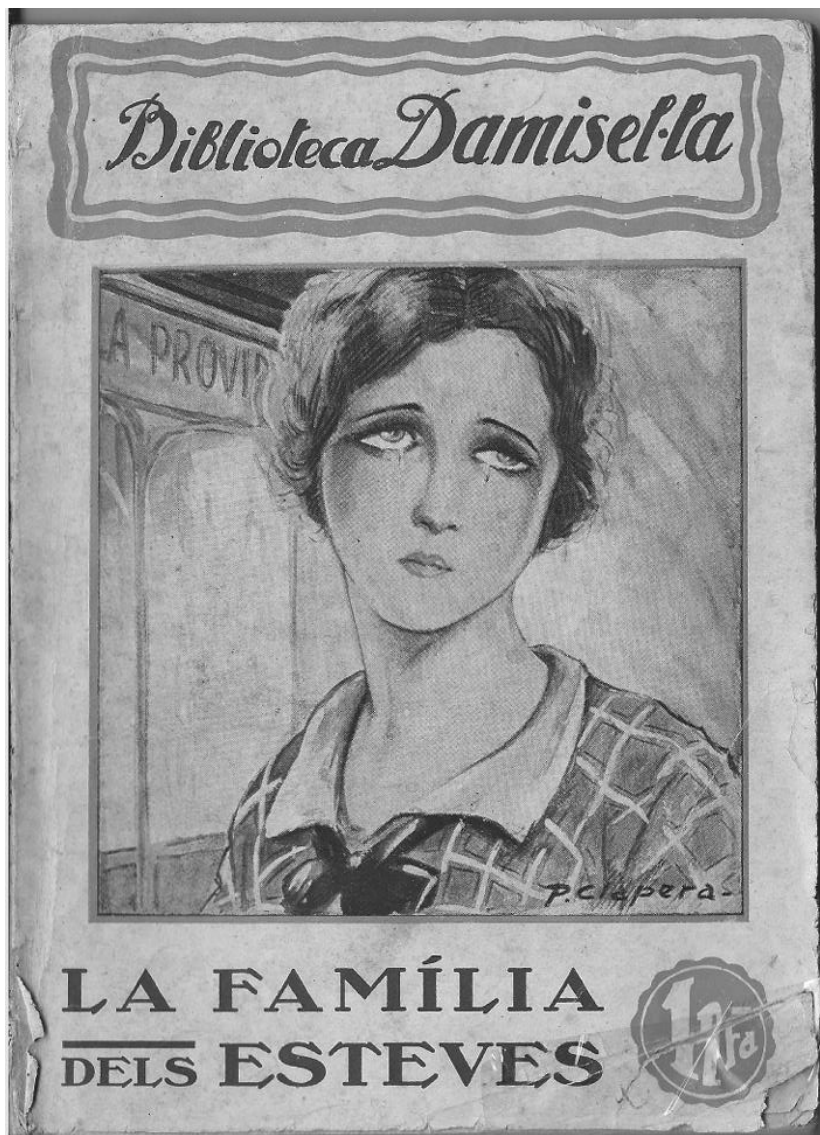
- ... L'Inventor de Canons, per William J. Locke, Traducció de Carles Soldevila. Ptes. 2'50
... Flor de Maig, per V. Blasco Ibáñez, Traducció de Miquel Duran Ptes. 2'50
... Jordi Fragonal, per J. Pous i Pagès . . . 3' -
... La Vall dels Gegants, per Peter B. Kyne, Traducció de Carles Riera Ptes. 2'50
... La Dida, per J. Feliu i Codina 2'50
... El Collar de la Núria, per C. A. Jordana. 3' -
... La Barraca, per V. Blasco Ibáñez, Traducció de Miquel Duran Ptes. 2'50
... Idol Vivent, per Ignasi Folch i Torres. 3' -
... La Suprema Voluntat, per J. Navarro Costabella 3' -
... Caliu sota la neu, per James Oliver Curwood, Traducció de Joan Puig i Ferrer. 2'50

EDICIONS MENTORA. - PROVENÇA, 216. - BARCELONA

ANNEX 12: Il·lustració de Josep Longòria per a la coberta de *La puntaire*, número 3.

ANNEX 13: Il·lustració de Pere Clapera per a la coberta de *La família dels Esteves*, número 22.

ANNEX 14: Llista dels empresonaments judicials militars, entre ells Lluís Almerich i Sellarés.

LLEI 11/2017, del 4 de juliol, de reparació jurídica de les víctimes del franquisme Llista de procediments judicials militars que afecten a 66.590 persones físiques i 15 jurídiques

cognoms, nom	(*)	procediment	núm. causa	data d'inici de la causa / data aprovació sentència o altra resolució	pena	commutació / indult (demanat)	ref.
ALMEDA GARCIA, José	- Home --	Causa ordinària	000059/V72	1972 / 1972	Penes de multa, remissió o a disposició d'altres autoritats		99987
ALMEIDA MACÍAS, Clemente	- Home Consells de guerra	Sumarisim	020510	1940 / 1942	Sobresseiment		18512
ALMEIDA VILLORIA, Juan	- Home Consells de guerra	Sumarisim	022283	1940 / 1943	Libertat		32958
ALMELA CERVERA, Antonio	- Home Consells de guerra	Sumarisim	018067	1939 / 1943	Libertat		31305
ALMELA GARCIA, Juan	- Home Consells de guerra	Causa acumulada	000513	1939 / 1939	Mort	executat/da	53918
ALMELA SALES, Àngel	- Home Consells de guerra	Sumarisim	010500	1940 /	Sobresseiment		20246
ALMELA SANCHO, Miguel	- Home Consells de guerra	Sumarisim	002176	1939 / 1939	Reclusió perpètua	Dotze anys i un dia de reclusió menor	39133
ALMELA SANCHO, Miguel	- Home Consells de guerra	Sumarisim	027887	1941 / 1943	Sobresseiment		56744
ALMELA TORRES, Antonio	- Home Consells de guerra []	--	001440	1939 / 1939	Vint anys de reclusió temporal		970
ALMENA NARRO, Francisco	- Home Consells de guerra	Sumarisim	033024	1944 / 1945	Vint anys i un dia de reclusió major		55054
ALMENARA ERTA, Manuel	- Home Consells de guerra	Sumarisim	023399	1940 / 1943	Mort	Reclusió perpètua	35670
ALMENARA RAMÍREZ, José de	- Home Consells de guerra	Causa ordinària	034710	1946 / 1949	Anou		89231
ALMENARA VIDAL, José	- Home Consells de guerra	Sumarisim	000628	1938 / 1943	Quinze anys de reclusió temporal		30127
ALMENDRAL MONTERO, Antonio	- Home Consells de guerra []	--	001450	1939 / 1940	Tres anys i un dia de presó major		7976
ALMENDROS MARTÍNEZ, Porfirio	- Home Consells de guerra	Sumarisim	001547	1939 / 1939	Dotze anys de presó major		15914
ALMENDROS MATEU, Argentina	- Dona Consells de guerra	Sumarisim	008261	1939 / 1939	Absoit i un mes d'arrest menor		515
ALMERIA BOROBIA, Alejandro	- Home Consells de guerra []	--	--	1940 / 1940	Dotze anys i un dia de reclusió temporal		9271
ALMERICH SELLARÉS, Luis	- Home Consells de guerra	Sumarisim	002382	1939 / 1942	Dotze anys i un dia de reclusió temporal	Dotze anys de presó major	32264
ALMERO ORTEGA, Salvador	- Home Consells de guerra	Sumarisim	018353	1939 / 1942	Dotze anys i un dia de reclusió temporal	Sis anys de presó menor	22892
ALMESTOY PRADES, Mariano	- Home Consells de guerra	Sumarisim	004358	1939 / 1942	Quinze anys de reclusió temporal		23856
ALMIÑANA GUIJARRO, Enrique	- Home Consells de guerra	Sumarisim	024227	1940 / 1943	Trenta anys de reclusió major		41297
ALMIÑANA MAESTRO, Vicente	- Home Consells de guerra []	--	--	1939 / 1940	Libertat		9409
ALMIRALL ARAGALL, José	- Home Consells de guerra	Sumarisim	007609	1939 / 1939	Mort	executat/da	652
ALMIRALL BALADA, Pedro	- Home Consells de guerra	Sumarisim	025200	1941 / 1942	Dotze anys i un dia de reclusió temporal	Sis anys i un dia de presó menor	18841
ALMIRALL BALAGUER, Juan	- Home Consells de guerra	Sumarisim	002980	1939 / 1939	Reclusió perpètua		268
ALMIRALL BATLLE, Camilo	- Home Consells de guerra	Sumarisim	023401	1940 / 1942	Dotze anys i un dia de reclusió temporal		27782
ALMIRALL BATLLE, Juan	- Home Consells de guerra	Sumarisim	005170	1939 / 1942	Dotze anys i un dia de reclusió temporal		25105
ALMIRALL CABALLÉ, Francisco	- Home Diligències prèvies		000487	1939 / 1939	Sense declaració de responsabilitats		5431

07 07 2017

(*) Consells de guerra, Diligències prèvies o similars./

58 /2569